

SNEŽNIK

splošna banka koper

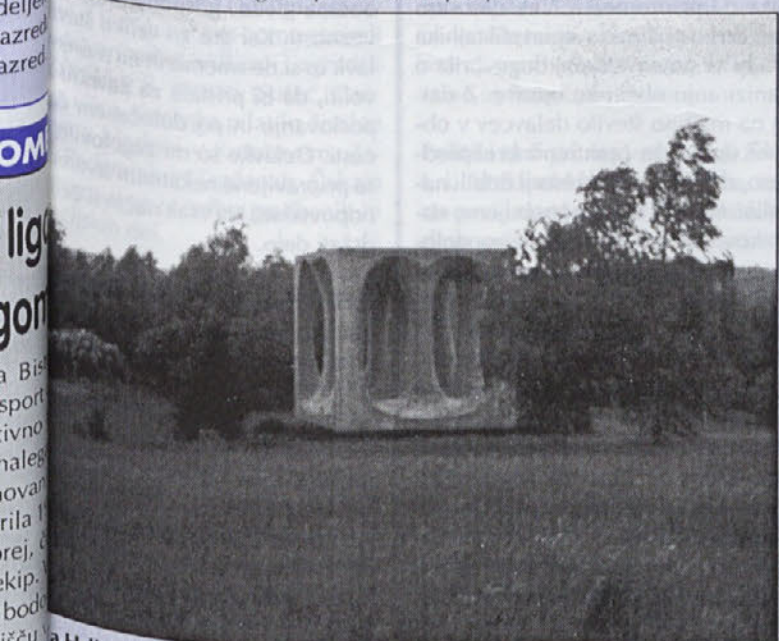
Proslava na Hribu svobode

Občinski svet je že na aprilski seji obravnaval in sprejel pobudo ZZB OB Ilirska Bistrica o izvedbi ene izmed štirih regionalnih proslav v Sloveniji, s katerimi se letos spominjamo 50-letnice zmage nad fašizmom in nacizmom. Osrednja primorska proslava, ki bo v nedeljo, 25. junija, Hribu Svobode v Ilirski Bistrici, bo združena s praznovanjem Dneva državnosti in občinskega praznika, čeprav je bilo slišati tudi drugačna mnenja. Ivan Žibert (SDSS) je predlagal, da bi se denar za izvedbo proslave namenilo za začetek asfaltiranja ceste na Janeževo Brdo, ki je na nek način tudi povezana z NOB. Svetniki so v razpravi poudarili predvsem finančno plat organizacije, saj izvedba tako velikega projekta ne bo možna brez sodelovanja ostalih primorskih občin. Več razpravljalcev je poudarilo, da proslava ne bi smela izstati kot manifestacija preteklih dogodkov, izvedena bi morala biti na bolj delaven in sodoben način, saj le taka lahko postane zanimiva tudi za mladino. V iniciativni odbor za pripravo proslave so bili imenovani Peter Reberc, Vladimir Čeligoj in Zorko Šajn.

V četrtek, 25. maja, so se na občini zbrali predstavniki občinskih odborov ZZB NOB iz skoraj vseh primorskih občin, župan Stanislav Prosen in predsednik občinskega sveta ter član pripravljalnega odbora za izvedbo proslave Zorko Šajn. Borci so izrazili mnenje, da so proslave ob 50-letnici zmage nad fašizmom in nacizmom razgibale situacijo v Sloveniji in da bi morala tudi bistriška. Zatrtili so, da je njihova organizacija kljub visoki starosti članov "živa in disciplinirana vojska, na katero je treba še vedno gledati", čeprav veliko energije izgubljajo za diskusije s tistimi, ki imajo na II. svetovni vojni na Slovenskem drugačne poglede. Tudi bistriška proslava naj bi bila živ spomin na to, kdaj je fašizem razsajal na Primorskem kaj je povzročil. Datum in lokacija proslave se jim zdita nadvse ustrezna, saj je Ilirska Bistrica kraj, kjer se je pred 50. leti marsikaj zgodilo. Predlagali so, da bi poiskali primerne režiserje, ki bi na metniški način pokazal vse, "kar je antifašističnega zraslo na Primorskem" in na drugi strani državne meje.

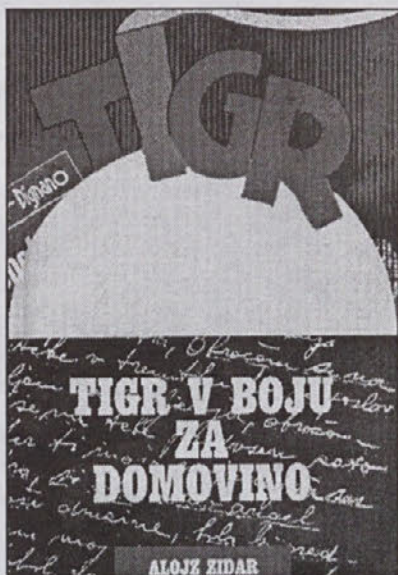
Zorko Šajn je pojasnil nekaj problemov, s katerimi se srečuje pripravljalni odbor. Največji in skoraj edini težavi sta denar in pomanjkanje časa, saj izvedba tako velike proslave zahteva tehnični in organizacijski zalogaj. O novem je na Primorskem 11 občin. Manjše bi morale prispevati 50.000, večje 100.000, mestni občini Koper in Nova Gorica pa 150.000 tolarjev,endar sta iz Ajdovščine in Bovca že prišla dva negativna odgovora. Občina Ilirska Bistrica si sama ne more privoščiti sredstev za tako veliko proslavo in če bodo še druge občine odpovedale finančno udeležbo, bo moral pripravljalni odbor črtati del programa.

Člani občinskih organizacij ZZB NOB so obljubili pomoč in bodo poskušali storiti vse, da bodo posamezne občine čimprej pristopile k skupni izvedbi proslave. O slavnostnem govorniku je bilo slišati nekaj predlogov, prav je malo upanja, da bi v Ilirsko Bistrico prišel Milan Kučan. Omenili so Cirila Zlobca, znanega Primorca, borca, pesnika in nekdanjega politika, ki je govoril na svečanosti ob ponovni postavitvi Vilharjevega spomenika. Postojni. Borci bodo poskušali navezati stike s Partizanskim pevskim zborom iz Trsta in Pihhalno godbo iz Divače, ogrevajo pa se tudi za sodelovanje s Slovensko vojsko in obrambnim ministrom, ki naj bi za bistriško proslavo omogočil prelet helikopterjev ali letal.

Na Hribu svobode bo 25. junija osrednja primorska proslava ob 50-letnici zmage nad fašizmom in nacizmom II. svetovne vojne

Nova knjiga o tigrovskem gibanju

"TIGR v boju za domovino" je že druga knjiga v Topolcu rojenega Alojza Zidarja, ki opisuje prezrto in zamolčano gibanje primorskih Slovencev za osvoboditev izpod fašizma. Tudi tokrat se je odločil, da jo bo najprej predstavil v Ilirski Bistrici. V četrtek, 18. maja, so v Galeriji na Vidmu sodelovali še: Tomo Šajn, predsednik Društva za krajevno zgodovino in kulturo, urednik Jože Hočevar, recenzent prof. Silvo Fatur in pevska skupina "Vasovalec", v kateri prepeva tudi Vojko Žnidaršič, pripadnik tigrovskega gibanja.

Alojz Zidar je v svojem novem delu, nekakšnem mozaiku spominov, pričevanj in dokumentov, temeljito posegel tudi v domače kraje, saj je o njih odkril veliko stvari, ki do sedaj niso bile znane. Knjiga je posvečena vsem tistim, ki

so sodelovali v gibanju za svobodno Primorsko in zanjo žrtvovali mladost, teh pa tudi na Ilirskobistriškem ni bilo malo - med imeni na koncu knjige bo lahko marsikdo našel svojega sorodnika. Alojz Zidar se je dolga leta boril za pravično podobo tigrovskega gibanja v slovenski historiografiji, saj ga je povojna oblast označevala za nacionalistično, ker se ni ujemalo z uradno ideologijo. Gradivo za knjigo, razsuto po številnih časopisih in revijah, je nastajalo ves čas po II. svetovni vojni in je prepleteno "iz dveh žlahtnih vrednot: iz ljubezni do pravice in ljubezni do naroda." Alojz Zidar je ohranil prepričanje, da je bila primorska mladina takrat zavezana narodni ideji in da se tigrovci nikoli niso borili za kakršnokoli oblast. Več v naslednji številki.

Bistriška potresna sunka so čutili po vsej Sloveniji

Potres, kratko in periodično gibanje tal, sprožijo naravne sile, ki delujejo na tektonске prelomnice. Ljudje ga čutimo takrat, ko je dovolj močan. V ponedeljek, 22. maja, so se tla prvič zatresla ob 13.17 in povzročila manjši preplah med prebivalstvom Ilirske Bistrice in občine, saj nas je večina odhitela na plano. Sunek je dosegel 4. stopnjo po Richterjevi lestvici. Drugi sunek ob 14.50 je bil še nekoliko močnejši in daljši (4,2). Po meritvah Uprave Republike Slovenije za geofiziko sta srednje močna potresna sunka trajala le nekaj sekund. Občutljive naprave na Golovcu so v poznejših urah zabeležile še nekaj šibkejših sunkov.

Oba sunka so najbolj čutili prebivalci Ilirskobistriške, pivške in postojnske občine. Povzročila sta le manjšo gmotno škodo. Na starejših zgradbah so nastale manjše razpoke, ponekod je popokalo omet. Po podatkih URS za geofiziko je bil epicenter potresa le nekaj kilometrov severno od Ilirske Bistrice. Potres so čutili v Ljubljani, Celju, Slovenj Gradcu in tudi na avstrijskem Koroškem. Drugi sunek je dosegel celo Murško Soboto.

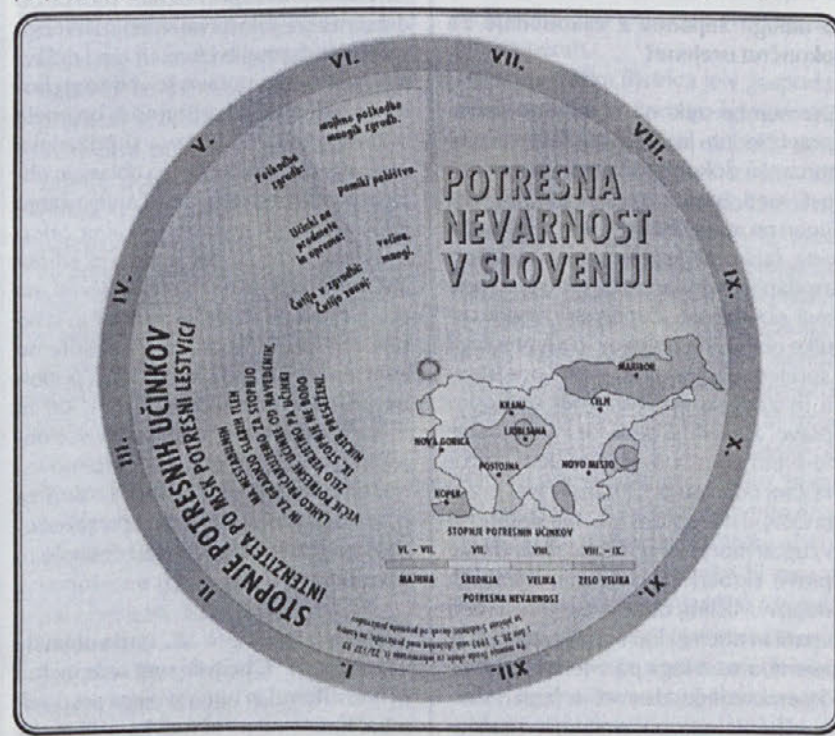
Na področju ilirskobistriške občine sodelavci in poverjeniki Občinskega štaba civilne zaščite popisujejo poškodovane objekte. Po zaključenem evidentiranju bo materialno škodo ocenila še posebna komisija, ki jo je imenoval župan. URS za geofiziko je na območju občine postavila dva seizmografa, ki bosta v primeru ponovnega tresenja tal z neposredne bližine beležila intenzivnost tresenja tal.

Občina Ilirska Bistrica spada glede na seizmološke, geološke in seizmotektonske značilnosti v Javorniško-Snežniški blok in blok Ilirske Bistrice, kjer prevladujejo izrazite tektonske napetosti. Območje ilirskobistriške občine je na severovzhodnem delu zgrajeno iz nariva snežniškega pogorja, na osrednjem delu so terciarni Brkini, na jugozahodu pa kredno-paleogenska Čičarija, tako da prevladujejo prelomi s smerjo severozahod-jugovzhod in zahod-vzhod, ponekod v Brkinih tudi v smeri sever-jug. Ozemlje občine je zgrajeno iz dveh zelo različnih tipov kamnin, zato so

karbonatne kamnine skoraj brez površinskih vod, fliš pa tvori nepropustno podlago. V ilirskobistriški občini so tereni pretežno stabilni in jih potresna nihanja ne morejo bistveno spremeniti. Potresi so razmeroma pogosti, a večinoma šibki, saj naše območje spada med seizmično najbolj aktivna v Sloveniji. Po znanih podatkih je bilo na območju občine od leta 1834 do leta 1984 246 potresov manjše intenzivnosti. Najmočnejši je bil 31. januarja 1956, dosegel pa je 7. stopnjo po Mercalijevi lestvici

(4,5 po Richterjevi). Na objekte v Il. Bistrici imajo poleg lokalnih potresov vpliv tudi močni potresi iz oddaljenih seizmogenih območij (cerkniško, ljubljansko, idrijsko, reško in furlanijsko). Razmeroma oddaljen furlanijski potres je imel maja 1976 na območju Il. Bistrice učinke do 6. stopnje po Mercaliju.

Obnašanje in ukrepanje občanov med potresom in po njem mora temeljiti na obvladovanju strahu in preprečevanju panike, na pripravljenosti za pomoč in na solidarnosti ter organiziranih akcijah, kamor spada tudi predpotresno usposabljanje in informiranje prebivalstva s pomočjo vrtljivega shematskega prikazovalnika, ki ga bo v kratkem prejelo vsako gospodinjstvo, čeprav je najučinkovitejša zaščita saniranje objektov, ki niso bili grajeni po zahtevah potresnovarne gradnje.

POGLEDI

"Občina ne bo postala smetišče odsluženih kadrov!"

Tiskovne konference strank so v okoljih s starejšo in bolj zakoreninjeno demokratično tradicijo že dolgo nekaj čisto običajnega. Živahno politično življenje na ravni podalpske države in nenehni spori predstavnikov oblasti z opozicijo se zdijo tistim, ki jim je bil ljubši monizem prejšnjega sistema nekaj povsem brezpredmetnega, čeprav se počasi le oblikuje spoznanje, da se je treba z novim sprijazniti in da je bolje, če se mnenja in pogledi krešejo. Zdi se, da se bo praksa sklicevanja tiskovnih konferenc tudi na ilirskobistriškem uveljavila, saj so take oblike za obe strani najboljša priložnost za učinkovitejšo in bolj objektivno informiranje občanov. Tiskovna konferenca Občinskih odborov Socialdemokratske stranke Slovenije, Slovenske ljudske stranke in Zelenih Slovenije je imela podoben namen. Tri stranke slovenske pomladi so v sredo, 24. maja, predstavile "problematiko občinskega sveta in občinske uprave" s svojega stališča.

Predsednik Občinskega odbora SDSS **Leo Šircelj** je najprej pojasnil zaplete okoli delitve najpomembnejših funkcij v občini. Socialdemokrati, na decembrskih volitvah so dobili največ glasov in štiri sedeže v občinskem svetu, so zahtevali mesto tajnika, vendar so jih ZZZP, neodvisni listi in nekatere druge stranke grobo zavrnilo. Prepričani so, da si želijo stare stranke, zlasti

Liberalna demokracija Slovenije, za držati vodilno vlogo v občinski upravi, star način odločanja in kadrovanja. To dejstvo je prišlo do izraza z neizvolitvijo Ivana Barbe za tajnika občinske uprave samo zato, ker ni bil "iz prave stranke". Občinski svet je že na februarški seji zahteval od občinske uprave bilanco stanja občine, da bi tudi svetniki, ki niso bili najbolj seznanjeni s

preteklim dogajanjem dobili pravo sliko o tem, kaj so pravzaprav nasledili in s čim bodo gospodarili.

Ivan Boštjančič, predsednik Občinskega odbora Slovenske ljudske stranke, se je posvetil predvsem nekaterim spornim podatkom iz finančnega poročila občinske uprave. Tudi po trikratnih (delno celo štirikratnih) popravkih oddelek za gospodarstvo še ni pripravil povsem zadovoljive verzije, ki bi strankam omogočila sprejem zaključnega računa, saj vsebuje različne in med seboj neprimerljive številke. Zaradi tega je na zadnji seji prišlo celo do imenovanja posebne komisije, ki naj bi opravila revizijo. Največje razlike v prikazanih številkah je ugotovil pri zneskih poslovanja stanovanjskega sklada, anuitetnih izračunih posojil in komunalni infrastrukturi. Stvari so prikazane različno in po njegovem obstaja dvom, "da je pri tej stvari nekaj nepoštenega". Stranke slovenske pomladi bodo zahtevale revizijo zaključnega računa, ki naj bi jo opravili strokovnjaki Agencije za plačilni promet Republike Slovenije in kazensko odgovornost posameznikov, če bi se ugotovile nepravilnosti.

Milan Volk je v imenu Zelenih zatrdil, da se kot ekološka stranka v začetku niso hoteli ukvarjati "z eminentnimi političnimi vprašanji", zaradi strahu, da bi določene stranke izkoristile položaje za svoje lastne koristi pa so se odločili, da bodo sodelovali na tiskovni konferenci. Strinjajo se, da je treba stvari okrog zaključnega računa razčistiti, da bi politične stranke in volivci dobili jasen vpogled v delovanje občinske uprave in ne pristajajo na revizijo zaključnega računa s strani komisije, sestavljene iz članov občinskega sveta.

Stranke slovenske pomladi bodo vztrajale pri kandidaturi Ivana Barbe za tajnika občinskega sveta in so še vedno pripravljene sodelovati s strankami iz nasprotnega tabora, čeprav se bodo pri sklepanju kompromisov najbrž pojavile nepredvidene težave tudi z Zvezo za Primorsko, ki naj bi skrbela za lastne interese tako, da jih "hoče ignorantsko izločiti iz igre". Na prihodnjih sejah občinskega sveta si bodo s skupnimi močmi prizadevale za čimprejšnje formiranje občinske uprave, da bi preprečile volivce o svojih poštenih namelih.

Občina Ilirska Bistrica je v gospodarskem razsulu in če najodgovornejših mest v občinski upravi ne bodo prevzeli mladi in ambiciozni kadri - kdo pravi, da bi morali biti samo iz vrst občinskega sveta - se bo število nezaposlenih še povečevalo in razmere bodo kmalu postale nevzdržne. Pojavili se bodo problemi, ki si jih zaenkrat lahko samo predstavljamo, vendar nihče ne dvomi, da ne bo prišlo do padca osebnega, družinskega in splošnega standarda, saj bodo italijanske pokojnine prej ali slej presahnile, hrvaških kupcev v ilirskobistriških trgovinah pa je zaradi padca lire že sedaj občutno manj. Politične stranke bi morale najti skupen jezik in vpreči svoje moči v razvoj opešanega gospodarstva in kmetijstva - tekmovalno za odpiranje novih delovnih mest bi bilo koristnejše kot izguba energije za prerekanja.

EKOLOGIJA

Zeleni o pitni vodi

Bistriški Zeleni nameravajo svoje aktivnosti v letošnjem letu bolj kot politiki posvetiti predvsem skrbi za ohranitev čistega okolja in s tem povezanega zdravja ter počutja ljudi. Na majskem sestanku s komunalno inšpektorico Karmen Pugelj so se pogovarjali o tem, kako bi ji kot ekološko usmerjena stranka pomagali, da bi lahko uspešneje izvajala določbe občinskih odlokov, ki se nanašajo na pitno vodo, zrak, odlaganje komunalnih odpadkov in sanacijo divjih odlagališč, med katere prištevajo tudi reko Reko.

Skupaj so ugotovili, da je kar nekaj občinskih odlokov, ki urejajo varovanje okolja neuporabnih in zastarelih. Po obstoječih odlokih ni možno izvajati sankcij, drugi problem pa so sredstva za komunalnega redarja, ki bi z nenehno prisotnostjo na terenu veliko pripomogel k večji ekološki disciplini posameznikov in gospodarskih organizacij. Zeleni so se pred nedavnim odločili, da bodo na eni izmed sej občinskega sveta poskušali spraviti na dnevni red sporne odloke in jih spremeniti v skladu s spremenjenimi razmerami, da bi jih končno vsi skupaj začeli upoštevati in po svojih močeh pripomogli k boljšemu videzu mesta, naselij in pokrajine. Po njihovem bi morala prostor za stare in odslužene avtomobile zagotoviti občina, poleg tega pa bi morala poskrbeti tudi za napol porušene stavbe in končno začeti z izvajanjem Odloka o urejanju in varstvu okolja v Občini Ilirska Bistrica, v katerem je že sedaj jasno rečeno kdo in na kakšen način naj bi odvažal odpadke s posebnim poudarkom na odvozu fekalij, ki grozijo vodozbirnim področjem (Sviščaki, reka Reka in strelišče na Črni njivah).

Od občinskega sveta in župana bodo zahtevali, da se čimprej razpišejo koncesije za plakiranje in postavljanje reklam, za čiščenje in odpravljanje divjih odlagališč, na katerih so tudi nevarne snovi. Preko občinskega sveta bodo poskušali vplivati na odgovorne republiške strukture, da se te stvari čimprej uredijo z zakoni.

Trenutno je pitna voda na Bistriškem dovolj kvalitetna, vendar jo po mnenju Zelenih ogroža svinec na Črni njivah (na tamkajšnjem strelišču naj bi se ga v preteklih letih nabralo že 10 ton), ki bo počasi pronicaval v zemljo in se v doglednem času pojavil v pitni vodi pri zajetju potoka Bistrica. Občinski odlok o urbanističnem redu na ožjem varstvenem območju Bistrice in Podstenjska v radiju 1000 metrov prepoveduje gradnje, neposredno nad izviri pa prepoveduje še vse ostale posege, ki bi lahko vplivali na kvaliteto pitne vode, vendar se ga v času gradnje in obnove strelišča ni upoštevalo. Zeleni opozarjajo tudi na neupoštevanje predpisov pri gradnji počitniških hiš na Sviščakih, ki bi morale imeti vodotesne greznice. Zanj se naj bi se spet občutno slabšala kvaliteta vode tudi v reki Reki. Zeleni pravijo, da pristojne inšpekcije kljub temu ostajajo neme.

stvo že skoraj dalo pristanek za šolo poklicne usmeritve. Bodoča šola naj bi delovala v trnovskem begunskem centru, v pošteved pride tudi Topol v starem delu mesta ali v Osnovni šoli Antona Žnidaršiča, če bi jo razširili in adaptirali.

V Ilirski Bistrici se zadnje čase veliko dogaja na kulturnem področju in to nam priznavajo tudi v sosesčini. Občina Ilirska Bistrica bi po mojem lahko postala znana samo po živahnem kulturnem dogajanju. Od tega bi imeli korist vsi, saj vemo kam gre vsak Slovenec po dobrem kulturnem dogodku. Velika dvorana v Domu na Vidmu še vedno ni urejena. Kje so običajni načrti za prenovno in ureditev Premskega gradu, ki bi lahko gostil, podobno kot v drugih slovenskih krajih, stalne zbirke domačih ustvarjalcev?

Kultura je dobivala bistveno premalo denarja predvsem zato, ker smo v preteklih letih največ proračunskega denarja namenili za izgradnjo lokalne infrastrukture, skrajni čas pa bi že bil, da bi se tudi na kulturnem področju stvari postavile na svoje mesto. Mislim, da je bilo kljub majhnim sredstvom za kulturo v preteklih letih veliko storjenega, vsekakor veliko več, kot bi lahko pričakovali. Bistriška kultura ima največje probleme s prostori. Po mojem bi odpadli z ureditvijo tistega dela Doma na Vidmu, ki je bil namenjen izključno za kulturno dejavnost. Z najemnikom Doma na Vidmu je bilo dogovorjeno, da uredi veliko dvorano in dve manjši učilnici, stanje pa je tudi po dveh letih skoraj nespremenjeno. V dogovoru z upravljalcem bomo poskušali ta problem čimprej rešiti. Premski grad je bil pred leti tudi s pomočjo finančnega prispevka ministrstva za kulturo nekoliko urejen, vendar so se vsi poskusi, da bi ga oddali v najem dobremu gospodarju, ki bi investirjal in skrbel zanj, izjalovili. Ne vem več kaj naj bi še storili, da bi ga rešili pred propadanjem.

skobistriški občini je še vedno nerešenih ekoloških problemov. Običajni projekt regionalnega odlagališča komunalnih odpadkov?

onalno odlagališče za 6 obalno-notranjskih občin, ki je bilo navarano na Orehovskih brdih pri Prekmurju, je šlo s spremenjeno lokalno upravo in vzpostavitev nekaterih občin v pozabo. Ena izmed možnosti je bila tudi v naši občini, kar so tamkajšnji prebivalci preprečili. Ne vem, kje naj bi bilo novo občinsko odlagališče, saj se bodo predali kasneje naveličali smeti na občini v svoji bližini. Ker si je vzel pristojnosti iz tega področja morala poskrbeti tudi za odlaganje. V Ljubljani so prepričani, da edina rešava lahko rešuje te probleme, ob naj jim ne bi bile kos. S problematiko gradnje komunalne čistilne naprave v Topolcu ali predelavo Tokove in ilirske čistilne naprave za komunalne se ukvarja posebna komisija, ki bo dala prednost eni ali drugi varianti. Za izgradnjo komunalne čistilne naprave v Il. Bistrici so zagotovljena sredstva v višini okrog 70 milijonov tolarjev. Iz programa Phare smo si ta megalni projekt ureditev reke Reke in komunalne strukture v Il. Bistrici zagotovili milijon Ecujev (150 milijonov tolarjev). S tem denarjem bomo sanirali in obnovili most v Bitnji, zgradili mostizacijo v Il. Bistrici (Sušec, Canaleva ulica, Jasenska pila) in čistilne naprave z biodiski v Kuteževem, Zatočju, Podgrajah in Trpčanah. Čakajo razpisi za izvedbo gradbenih in inštalacijskih del.

Po uveljavljenih novinarskih načelih bi moral biti odnos medijev do oblasti vseskozi slab in močno kritičen. Kakšne izkušnje imate z njimi? V postojnski in sežanski občini dobiva vsako gospodinjstvo lokalni časopis brezplačno. Bi bilo mogoče kaj takega tudi v Ilirski Bistrici?

Nikoli nisem imel slabih izkušenj in odnosov z mediji - moje delo ocenjujejo v skladu z novinarsko etiko in ga, če je kritike potrebno, upravičeno kritizirajo. Mislim, da je lokalni časopis dober in da objektivno poroča o delu in življenju občanov ter o dogodkih, ki se zvrstijo v enem mesecu, vendar izhaja v prejemajni nakladi in ne doseže večine gospodinjstev. Če bomo hoteli biti bolj in kvalitetneje obveščeni, mu bomo morali v prihodnosti nameniti več moralne in finančne podpore.

Politiki tudi pri nas vedno bolj živijo v t. i. "stekleni kletki". Glede na to, da ste prvi izmed enakih v majhni lokalni skupnosti najbrž nikogar ne zanima vaše privatno življenje. Kaj lahko poveste o sebi?

Po volitvah sem pravzaprav izredno zaposlen. Kljub temu še vedno najdem čas za ukvarjanje s kmetijstvom. Drugih konjičkov oziroma dejavnosti si ne morem privoščiti, vendar upam, da se bodo razmere na občini počasi uredile in da bom lahko več časa posvetil kulturi in športu. Razen tega lahko rečem, da imam z ljudmi tudi po volitvah zelo veliko kontakto in da od mene seveda pričakujejo pomoč. Na občini nimam uradnih ur za stranke - moja vrata so vedno in za vsakogar odprta.

B. Zidarič

ušali rešiti na čim manj boleč način. Pri tem mislim na preselitev fiziološke iz Tokisove zgradbe na Gregorjevo ulico za zdravstvenim domom.

ko leto je bilo veliko govora o plinifikaciji Il. Bistrice.

dba za plinifikacijo Ilirske Bistrice je podpisana že pred leti. Vsa dokumentacija je pripravljena, verjetno pa vse skupaj ustavilo pri financah. Četrtkrat sem poskušal izvedeti od direktorja Petrola, ki je večinski lastnik projekta - mešanega podjetja Apele, datum o začetku del. Obljubil mi je, da bo v primeru, če mešano podjetje ne bi bilo zainteresirano za plinifikacijo Il. Bistrice izvedel sam, konkretnega odgovora sedaj še nisem dobil. Obstaja bojazn, da se bo plinifikacija Ilirske Bistrice začela reševati parcialno in da bo vprašljiva tudi njena izvedba za to mesto. Ko smo se v bivši skupščini odločili o plinifikaciji Il. Bistrice, di prebivalci drugih naselij v občini ni podobne želje. Že takrat jim je stator pojasnil, da bi bili priključki mestni sistem predragi in neekonomski. Namesto tega jim je predlagal njo internih sistemov za posameznike ali večje stanovanjske in gospodarske porabnike.

skobistriški občini je še vedno nerešenih ekoloških problemov. Običajni projekt regionalnega odlagališča komunalnih odpadkov?

onalno odlagališče za 6 obalno-notranjskih občin, ki je bilo navarano na Orehovskih brdih pri Prekmurju, je šlo s spremenjeno lokalno upravo in vzpostavitev nekaterih občin v pozabo. Ena izmed možnosti je bila tudi v naši občini, kar so tamkajšnji prebivalci preprečili. Ne vem, kje naj bi bilo novo občinsko odlagališče, saj se bodo predali kasneje naveličali smeti na občini v svoji bližini. Ker si je vzel pristojnosti iz tega področja morala poskrbeti tudi za odlaganje. V Ljubljani so prepričani, da edina rešava lahko rešuje te probleme, ob naj jim ne bi bile kos. S problematiko gradnje komunalne čistilne naprave v Topolcu ali predelavo Tokove in ilirske čistilne naprave za komunalne se ukvarja posebna komisija, ki bo dala prednost eni ali drugi varianti. Za izgradnjo komunalne čistilne naprave v Il. Bistrici so zagotovljena sredstva v višini okrog 70 milijonov tolarjev. Iz programa Phare smo si ta megalni projekt ureditev reke Reke in komunalne strukture v Il. Bistrici zagotovili milijon Ecujev (150 milijonov tolarjev). S tem denarjem bomo sanirali in obnovili most v Bitnji, zgradili mostizacijo v Il. Bistrici (Sušec, Canaleva ulica, Jasenska pila) in čistilne naprave z biodiski v Kuteževem, Zatočju, Podgrajah in Trpčanah. Čakajo razpisi za izvedbo gradbenih in inštalacijskih del.

Ilirska Bistrica končno dobila sredstva ali ne?

iro in neuresničeno željo Bistričane trenutno ukvarja komisija (Brančič, Grlić, Vojko Čeligoj, Ivko Spetič, Diabore) vse potrebne podatke. Ocenila bo možnost izvedbe prostorske, kadrovske in inženijske možnosti ter izvedla analizo števila otrok iz občine, ki bi se vpisali na srednjo šolo v Il. Bistrici. Prepričan sem, da bo s širitvijo oddelkov na gimnazijah in ekonomskih inštitutih končno prišlo tudi do srednje šole v Bistrici, saj nam je pristojno ministr-

AKTUALNO

Kako najti delo za 910 brezposelnih?

Na izpostavi Republiškega zavoda za zaposlovanje v Ilirski Bistrici je bilo aprila 1995 prijavljenih 910 iskalcev zaposlitve, od tega 562 žensk in 348 moških. Največ nezaposlenih ima priznane le I. stopnjo izobrazbe (347). Z II. (71) in III. (15) jih je precej manj, potem pa se številke spet povzpnejo: IV. stopnjo izobrazbe ima 264 brezposelnih, V. 179. Podobno kot drugje je tudi v ilirskobistriški občini nekaj tistih, ki tudi s VI. (14) in VII. stopnjo izobrazbe (20) ne morejo najti dela.

Urad za delo v Ilirski Bistrici spada pod ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in se ukvarja z registracijo brezposelnih, uveljavljanjem njihovih pravic po veljavni zakonodaji in zaposlovanjem. Da bi omogočil delo vsem tistim, ki imajo pomanjkljivo izobrazbo ali se želijo prekvalificirati, organizira več oblik izobraževanja za brezposelne, kar velja tako za tiste, ki že imajo izobrazbo kot za tiste, ki jo nimajo. Trenutno je za celo primorsko regijo (Obala, Postojna, Ilirska Bistrica, Sežana) največ zanimanja in povpraševanja za prekvalificiranje oziroma poklic trgovskega poslovođa. Tečaje in dodatne oblike izobraževanja, predvsem tečaje vseh vrst računalniškega opismenjevanja, organizira delavska univerza, zavod jih le sofinancira. Trenutno je v vse programe izobraževanja v Občini Ilirska Bistrica vključeno 48 slušateljev.

Zavod delno financira oziroma subvencionira tudi pripravništvo tako, da krije del plače in del prevoznih stroškov, ki jih ima s pripravnikom njegov delodajalec. Na tak način je dobilo zaposlitev za določen čas kar nekaj pripravnikov, trenutno pa je v občini zaposlenih 52 pripravnikov z izobrazbo od IV. stopnje navzgor (poklicna, srednja, višja in visoka). V aprilu se jih je zaposlilo 6. Tistim, ki nimajo dokončane šole so na voljo organizirane oblike izobraževanja in došolanja - zavod jim tudi finančno pomaga opraviti izpite za zadnji letnik.

Javna dela, novejša oblika zaposlovanja za določen čas, so namenjena angažiranju brezposelnih oseb za opravljanje družbeno koristnih del. V

primorski regiji potekajo na področju urejanja cestnih in komunalnih površin (divja odlagališča, makadamske ceste, vodotoki, peš poti itd.), na področju socialnega skrbstva in zdravstva (gospodinjstva pomoč in nega starejših občanov na domu, pomoč socialno ogroženim družinam, nega bolnikov na domu itd.), na področju izobraževanja (izvajanje dodatnega fakultativnega pouka za nadarjene in manj uspešne učence), na področju družbenih dejavnosti (urejanje skladišč Rdečega križa, urejanje zemljiško-katastrskih načrtov), na področju kulture (pomoč pri izvedbi programov, arheološko delo na terenu) in na področju turizma (pomožna turistična dela). Vsi brezposelni, vključeni v javna dela, ohranijo status brezposelne osebe. Imajo pravico do nagrade za opravljeno delo, povračila prevoznih stroškov in stroškov prehrane ter so invalidsko in pokojninsko zavarovani. Posameznik je v programe javnih del vključen največ za dobo enega leta in delo lahko prekine, če si v tem času najde zaposlitev. V občini trenutno potekajo trije programi javnih del, vanje pa je vključenih 15 ljudi. Največ (10) jih je zaposlenih v trnovskem begunskem centru, kjer opravljajo različna dela (vzdrževanje, delitev hrane itd.), štirje so dobili zaposlitev preko Centra za socialno delo (Sonček), v Domu starejših občanov pa je zaposlen en delavec. V kratkem naj bi stekel še nov program v organizaciji Parkovnega vrtarstva Rolih, ki ureja zelenice in parkovne površine v Ilirski Bistrici in bo vključil še 4 delavce. Ta oblika zaposlovanja je najbolj primerna za mlajše iskalce zaposlitve.

Med aktivno politiko zaposlovanja sodi še tako imenovana subvencija za tiste, ki se odločijo za samozaposlitev. Pogoji za to je, da so ljudje nekaj časa prijavljeni in v kolikor se odločijo za lastno rešitev problema in si uredijo status podjetnika posameznika ali ustanovijo podjetje, potem od zavoda prejmejo določena sredstva, ki so v bistvu nekakšen zagonski kapital za proizvodne in neproizvodne dejavnosti. Z usposabljanjem za samozaposlovanje želi zavod nuditi interesantom osnovne informacije, ki jih pri zaposlitvi potrebujejo, saj organizira podjetniško usposabljanje in individualno svetovanje pri strokovnih delavcih zavoda. Pomoč v višini šestih zjamčenih plač je enkratna ter nepovratna in je namenjena samo za zagon poslovanja. Interesenti jo porabijo za registracijske postopke, za pravna, finančna in marketinška svetovanja, za računovodske storitve in dodatna izobraževanja s področja stroke. Dodeljena sredstva morajo prejemniki strogo namensko vložiti v samozaposlitev. Tudi ta oblika velja samo za prijavljene iskalce zaposlitve. V letošnjem letu so do konca aprila dodelili 8 subvencij in zaposlili 13 ljudi. Številke se ne ujemajo zaradi tega, ker je lahko nekdo dobil subvencijo decembra, zaposlil pa se je šele februarja.

Pravico do kapitalizacije denarnih nadomestil lahko uveljavljajo tisti brezposelni, ki od zavoda prejmejo denarno nadomestilo in ga lahko dvignejo v enkratnem znesku, če se odločijo za samozaposlitev ali ustanovitev podjetja. To velja predvsem za delavce, ki niso izgubili dela po lastni krivdi (stečaj, tehnološki viški) in imajo pravico do denarnega nadomestila glede na čas njihove delovne dobe. Na ta način so letos v občini zaposlili 4 delavce.

Najnovejša oblika zaposlovanja pride v poštev predvsem za tiste, ki se zaposlujejo pri delodajalcih. "Po zakonu o

pogojih za refundiranje prispevkov, ki jih plačujejo delodajalci za socialno zavarovanje je delodajalec upravičen do refundacije prispevkov za: pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za obvezno zdravstveno zavarovanje, za zavarovanje za primer brezposelnosti in za porodniško varstvo, če za nedoločen čas zaposli osebo, ki ima pravico do denarnega nadomestila ali denarne pomoči in sicer za toliko časa, do kolikor bi bila brezposelna oseba, če se ne bi zaposlila, še upravičena do te pravice. Do denarne pomoči so upravičeni vsi tisti zavarovanci, ki jim je iztekla pravica do nadomestila med brezposelnostjo in se niso uspeli ponovno zaposliti, pripravniki, ki jim je prenehalo delovno razmerje, sklenjeno za določen čas, krajši od devetih mesecev in zavarovanci, ki jim glede na kolektivno pogodbo ni potrebno opravljati pripravništva, ker so se izobraževali po programu za obrtno poklice." Če je na primer nekdo upravičen do denarnega nadomestila za 1 leto in se po treh mesecih zaposli, razliko do enega leta dobi delodajalec, ki sredstva vloži v odprtje novega delovnega mesta. Ta oblika zaposlovanja se v praksi izvaja že nekaj časa, vendar za ilirskobistriško občino še ni konkretnjših podatkov.

Za razliko od prejšnjega sistema, ki praktično ni poznal brezposelnosti, so današnji iskalci zaposlitve pogosto nemočni. Zavod za zaposlovanje si prizadeva, da bi jim pomagal z aktivno politiko zaposlovanja s pomočjo izobraževalnih programov, vendar morajo tudi sami postati nekoliko bolj aktivni in spremeniti zastarelo mišljenje, da bodo zanje poskrbeli drugi. Verjetno bo za spremembo mišljenja potrebno še veliko časa, čeprav je najhujše ravno za tiste, ki so starejši od 40 let (takih je v občini, regiji, Sloveniji in Evropi največ) in pogojev za upokojitve še ne izpolnjujejo, dela zanje pa je vse manj.

Hiter razvoj tehnologije zahteva dalje več dodatnega znanja in izpopolnjevanje je postalo za čisto običajnega in samoumevnega. Še posebej velja za invalide, ob svojih telesnih pomanjkljivostih premostljive težave pri iskanju službe. Tudi v ilirskobistriški občini je brezposelnost pojavila v zgodnjem času in samo upamo lahko, da s spremembami gospodarstva in preobrazbo gospodarskega obrnila na bolje. "Z delom je težje z zdravjem. Šele ko ga izgubiš, zna je njegova cena in kaj vse treba storiti, da bi ga ohranil. Kaže čakati, da pride do izboljšav. Za to morajo skrbeti država, in posameznik." (Rina Klinar, m. za delo, družino in socialne zadeve)

Bistriška enota zavoda za zaposlovanje se bo iz prostorov na B. ulici 25a kmalu preselila v Vidmu.

V ilirskobistriški občini je bilo leta 1994 16,4% brezposelnih, v primorski regiji 12,1%, v Sloveniji pa 14,1%. Značilno za leto 1994 je, da se v zadnjem času povečalo število nezaposlenih oseb ženskega spola (61,7%), saj je šlo v stečaj kar nekaj tekstilnih in usnjarskih podjetij, so bile zaposlene predvsem ženske (Pajek Materija, Peralp Podgrad, Han Jelšane). V tem času je bilo v občini 55,1% brezposelnih žensk in v regiji 46%. Ilirskobistriška občina najvišji delež v regiji tudi po registriranih brezposelnih zaradi čajaev (24,1%, v regiji 17,6%). V občini pomoč v obdobju dobiva 20,9%. Tudi po izobrazbeni strukturi izstopamo iz regije: največ nezaposlenih ima III. in IV. stopnjo izobrazbe, najmanj pa V. in VI. stopnjo. V VII. stopnjo je procent v občini enak in znaša 2,2%, v regiji 2,2%, v Sloveniji 2,2% in v Evropi 2,2%. Po številu mladih do 26 let je občina v povprečju regije 33,1%, v regiji pa 30,1%.

OGLASI

PETROL

Slovenska naftna družba

PETROL Trgovina r.o.
Dunajska cesta 50, Ljubljana

ODDAMO
GOSTINSKI LOKAL POVRŠINE 75 m²
V ILIRSKI BISTRICI

- lega: lokal je poleg nove lokacije bencinskega servisa, mehanične delavnice in avtomatske pralnice, ob magistralni cesti Postojna - Ilirska Bistrica - Reka

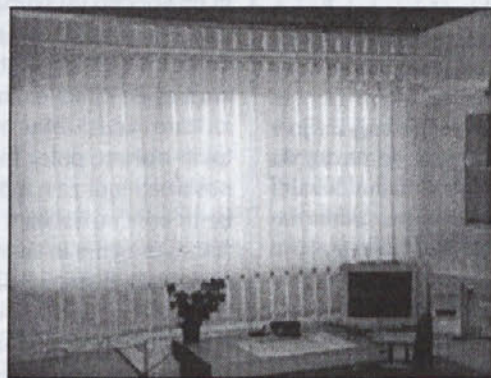
- oddamo: neopremljen ali opremljen prostor

- pričakujemo pisne ponudbe z opisom poslovne zamisli vodenja lokala in celovite ponudbe, ki jo boste nudili tranzitnim in ostalim gostom.

Ponudbe pošljite v osmih dneh po objavi na gornji naslov s pripisom "za OF. Sistem in cene".

KOVINOPLASTIČNA GALANTERIJA, STRLE ANTON s.p.
PUDOB 57, 61386 STARI TRG, tel./fax.: 061/707-415

LAMELA ZAVESE ZA VSAK PROSTOR

Želite spremeniti vaš delovni ali bivalni prostor?

Z lamela zavesami boste ugodili vašim željam.

Zavesa daje prostoru lep in prijazen videz.

Z obračanjem lamel lahko spuščate v prostor različno količino svetlobe. Izdelujemo jih po naročilu v različnih barvnih odtenkih, širinah in kvaliteti.

Lamele so pralne in antistatično obdelane (ne privlačijo prahu). Nudimo vam vse sestavne dele za lamela zaves, ki so izdelani v naši obratovalnici.

Izdelujemo tudi Plisse zaves v različnih barvah in vzorcih.

•NOVO•NOVO•NOVO•NOVO•

SNEŽNIK

UREDNIŠTVO
66250 Ilirska Bistrica
Bazoviška 40

NAROČILNIK

ime

priimek

se naročam na časopis Snežnik
Prosim, da mi ga pošljete na

podpis:

SAKRALNI OBJEKTI

Sredi mesta božji n človekov hram

ev sv. Jurija v našem mestu je potrebna temeljite prenove. To je sicer doživela
riški c. l. 1955/56, vendar je takratni potres pretresel njene zidove, oboke in strop
a v z. toraj izničil velike napore za takratne "železne" čase. V nekaj mesecih so ji
lo lahko lili zunanja železna sidra in jo usposobili za božjo službo. Takšna je ostala
odas nes. Kljub "prizadetosti" in tudi že počrnelim stenam, je mnogim zelo draga
gospo letna za srečanja z Bogom, kulturo ali glasbenim poustvarjanjem. Vredna
am je, da ji vrnemo začetno lepoto.

namen so se v njej zbrali: škofij-
metnostna komisija, izvedenec
za varstvo naravne in kulturne
šine iz Nove Gorice in dipl. ing.
Franc Kvaternik, ki bo pripravil na-
Popravilo notranjščine bo ob-
na naslednja dela: prevrtanje treh
in oboka v prezbitariju ter monti-
jeklenih sider; injiciranje vseh lu-
in razpok po kupoli, obokih, ste-
in stropu; popravilo in zazidava-
jenih delov; nova elektrifikacija in
litev; novo ozvočenje; novo talno
povezovanje in nov marmorni tlak; dru-
razmestitev Kraljevega križevega
demonstaža in montaža orgel; nov
lov ob vhodu v cerkev; nove spo-
ice in nove stole, ki bodo zamenja-
nje klopi zaradi talnega ogrevan-

ja. In končno, na novo bo treba preple-
skati celotno notranjost.

Koliko bodo veljala vsa dela sedaj ne moremo reči natančno. Vemo, da tega župnija sama ne zmore. Zato smo naprosili in prosimo vse družine v Bistrici, da bi do konca leta mesečno prispevale po 1000,00 SIT. Prav tako smo za denarno pomoč zaprosili tudi občino, zvezo kulturnih organizacij, podjetja in trgovine. Z ozirom na skupen odziv je odvisna uresničitev načrtov.

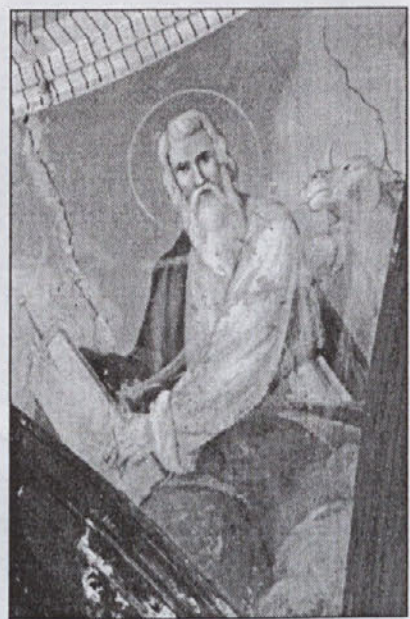
Lahko bi rekel tudi takole: s sv. Jurijem in njegovo odločnostjo bomo premagali težave le, če bomo v sebi premagali ozkosrčnost in tabuje ter postali skupaj z njim zmagovalci.

Bogdan Berce,
župnik

Če se ozmemo dvesto let nazaj, je v primerjavi s človeško zgodovino malo. Če pomislimo mi, ki danes živimo, kaj tolikšna doba pomeni za nas osebno, bi se s tem kar bahali. Tako je s cerkvijo sv. Jurija sredi našega mesta. Zavetnik cerkve je namreč sv. Jurij, mučenec, čigar življenje postavljajo v tretje stoletje in verjetnost smrti v leto 303 pod cesarjem Dioklecijanom. Poleg častitljivega mučeništva v zgodnjem krščanstvu, je sv. Jurij tudi brez vrstnika med svetniki, ki bi ga častile tolikšne množice po vsem krščanskem "starem svetu". Njegov grob je namreč izpričan z napisom iz leta 368 v palestinskem mestu Lydda. Kot poklicen vojak se je zavzemal za čast plemenitih vrlin in krščansko življenje. Vztrajna izpoved vere pa mu je prinesla mučeništvo. Konstantin Veliki je prvi postavil baziliko v njegov spomin v mestu Lydda.

Po smrti je o njem nastalo ogromno legend. Med nami je najbolj poznana tista, ki je običajno upodobljena na slikah: sv. Jurij na konju prebada zmaja (hudiča) in rešuje deklico (dušo) iz njegovih rok. Tako je upodobljen tudi na našem oltarju. Slika je delo Iva Šubica iz leta 1869.

Drugače je seveda s cerkvijo v našem mestu. Njena starost ne sega v prva stoletja. Na Valvasorjevem barokreзу je upodobljena kot kapela z zvonikom. V župnijskem arhivu ni zapisa o njeni graditvi, ker je bila podružnica. Janez Bilc, duhovnik in naš rojak, jo postavlja v leto 1720. Po svojem lepem in čistem baročnem slogu bo to tudi držalo. Gre torej za starost dobrih 270 let. Dediščina, ki smo jo prejeli, je vseeno častiljiva po veličini zavetnika sv. Jurija in tako lepi "mali baziliki".

HUMANITARNE DEJAVNOSTI

**Smo, ker nas potrebuje
na tisoče ljudi ...**

To je slogan, ki si ga je Rdeči križ Slovenije izbral za moto svojega gibanja. Rdeči križ je nestrankarska in nevladna humanitarna organizacija. Na Slovenskem ima dolgoletno tradicijo, saj že od leta 1993 enakopravno deluje v Mednarodni federaciji Rdečega križa in Rdečega polmeseca, ki ima sedež v Ženevi. Svoje poslanstvo, utemeljeno na načelih: humanost, nepristranskost, nevtralnost, neodvisnost, prostovoljnost, univerzalnost in enovitost, uresničuje z najdragocenejšim kar imamo - s svojim članstvom in množico nesebičnih aktivistov, ki svoj čas razdajajo za pomoč sočloveku v stiski. V tednu od 8. do 15. maja praznuje Rdeči križ Slovenije svoj največji praznik - **TEDEN RDEČEGA KRIŽA**.

Letošnji teden je posvečen zbiranju prispevkov za obnovo mladinskega zdravilišča in okrevališča Debeli rtič, vendar je potrebno njegove objekte za današnje razmere temeljito posodobiti. Na Debelem rtiču vsako leto poišče zavetje okoli 10.000 otrok. Rdeči križ je ob letošnjem tednu sprožil veliko vseslovensko akcijo zbiranja umetniških del. Odzvalo se je veliko število slikarjev. Njihove umetnine so bile prodane na dražbi, sredstva pa so namenjena skladu za razvoj okrevališča.

Območna organizacija Rdečega križa Ilirska Bistrica je svoje aktivnosti usmerila predvsem v smer pridobivanja znanja iz prve pomoči. Skupaj z občinskim štabom civilne zaščite je vložila veliko naporov v pridobivanje novih članov za prostovoljne ekipe prve pomoči. Trenutno sta v teku dva tečaja prve pomoči za pripadnike enot, ki bodo kmalu dobile enotno podobo.

Druga pomembnejša dejavnost pa je krvodajalstvo, ki se je v letošnjem letu končno premaknilo iz negativnega trenda in počasi raste. Območna organizacija se pripravlja na sprejem krvodajalcev, ki bo posvečen 4. juniju - dnevni krvodajalcev. Na sprejemu bodo podelili redna priznanja za darovano kri, letos prvič tudi dve posebni nagradi zavarovalnice "Slovenica" za tiste, ki so največkrat darovali kri.

Ob tej priložnosti bo v četrtek, 1. junija, na placu postavljena motivacijska stojnica, kjer si boste lahko ogledali filme, dobili različne zloženke iz založbe Rdečega križa Slovenije, po želji

pa vam bodo zmerili še pritisk. Na stojnici boste dobili informacije o darovanju delov človeškega telesa in se med darovalce lahko tudi vpisali.

OO RK Ilirska Bistrica obvešča vse člane in tiste, ki si to želite postati, da lahko poravnate članarino na Bazoviški ulici 28 (tel.: 81-175) ali pri svojih aktivistih. Članarina na osebo je 400 tolarjev, družinska članarina pa znaša 1000 tolarjev.

Zahvala za prijeten dan na Mašunu

Pepca Mihelj iz Knežaka se v imenu članov notranjske podružnice Društva multiple skleroze Slovenije iskreno zahvaljuje vsem podjetjem in ustanovam, ki so ji s finančnimi (*Zavarovalnica Triglav Postojna, Kovinoplastika Lož, Gozdno gospodarstvo Postojna, Petrol Transport Ilirska Bistrica in Janez Martinčič, Odkup in predelava lesa Zagorje*) in materialnimi (*Mercator-Nanos Postojna, Liv Postojna, Perutninski kombinat Pivka, Mlinotest-Pekarna Ilirska Bistrica, Pekarna Slava Ilirska Bistrica, Pekarna Brioš iz Zagorja, Javor-Tovarna stolov Bač, Trgovina Romana Žužek iz Knežaka, Cvetličarna Miranda Novak iz Ilirske Bistrice in Mitja ter Erika Bolčina*) prispevki omogočili, da so se v soboto, 6. maja, udeležili srečanja na Mašunu in vsaj nekoliko pozabili na svoje vsakodnevne težave, saj se ni lahko sprijazniti s tako težko boleznijo in se je lotiti z veliko optimizma ter vztrajnosti.

Na srečanju so nastopili učenci iz OŠ Toneta Tomšiča Knežak z učiteljico Jožo Kastelic, o lepotaх Mašuna, Sviščakov in Snežnika je spregovoril **Vojko Čeligoj**, v imenu KS Knežak pa je prisotne pozdravil **Vojko Mihelj**. Vabilu se je ljubeznivo odzval tudi ansambel Snežnik, kot gostje pa so bili na Mašunu še podpredsednik Društva MS Slovenije **Stane Žigon, dr. Ivica Smajla**, direktorica ZD Ilirska Bistrica, predstavnik Društva invalidov II. Bistrica in predsednik notranjske podružnice **Pavel Kranjc**.

Člani notranske podružnice Društva multiple skleroze Slovenije se prav posebno zahvaljujejo ekipi RTV Koper-Capodistria za snemanje in obvestila. Poročilo s srečanja je bilo v okviru regionalnega programa na sporedu TV Slovenija 12. maja.

ZDRAVSTVO

S samoprispevkom do denarja za investicije!?

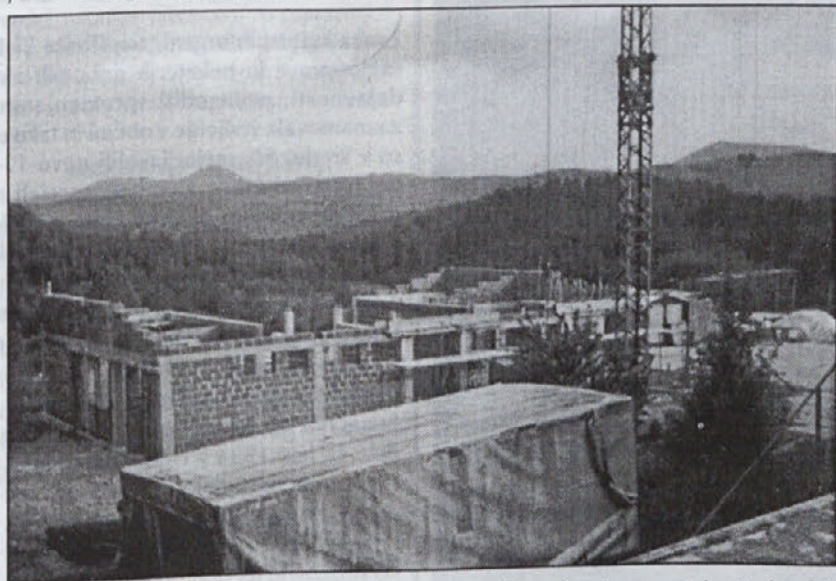
ajevni skupnosti Podgrad si želijo, da bi se gradnja nove zdravstvene postaje prej končala. Ker imajo še veliko neurejenih problemov in bi radi bolj urejeno ilizacijo, pokopališče, igrišča itd. in zato, ker se bodo v Podgradu zdravi prebivalci Krajevnih skupnosti Hrušica in Starod, so prepričani, da bi morali oni prispevati del sredstev za zdravstveno postajo. Svet KS Podgrad je pred inim predlagal, da bi bila za izvedbo omenjenih investicij pravzaprav edina nost samoprispevek. Denar iz samoprispevka naj bi šel tudi za postavitev ilacij in notranje opreme v zdravstveni postaji ter za ureditev parkirišča in e. Na zborih vaških skupnosti naj bi se prebivalci odločali za ali proti razpisu endum in če bi uspel, bi morali po oceni Sveta KS Podgrad vsi zaposleni evati naslednja štiri leta 2% svojih plač.

KS Hrušica se po neuradnih po-
rih nagiba k temu, da bi za zdrav-
no postajo raje odstopil del sred-
stev, ki jih bo krajevna skupnost dobila
s tošnjega občinskega proračuna. Z
tem izidom referendum za samoprispe-
se ne strinja, čeprav je načelno za
izvajanje gradnje zdravstvene po-
staje. Hrušičani menijo, da bi bil bolj
previden in ekonomski, če bi ga
izplačeval enkratni znesek, ki bi ga
plačevalo vsako gospodinjstvo. Po nji-
m bi morale letos vse tri krajevne
skupnosti zaradi gradnje zdravstvene
postaje dobiti iz občinskega proračuna

več denarja prav zaradi tako velike, nujne in potrebne investicije. Svet KS Starod se o omenjenem predlogu zaenkrat še ni izjasnil.

Za dosego soglasja o razpisu referenduma za samoprispevek v vseh treh krajevnih skupnosti se bo treba verjetno še potruditi, sicer zdravstvena postaja v Podgradu še dolgo ne bo služila svojemu namenu. V Podgradu in Hrušici se zadnje čase pogosto sliši pripombe na politiko občinskega vodstva zaradi "neenakih meril" pri delitvi investicijskega denarja, saj je 70 milijonov tolar-

jev, kolikor je dobila Osnovna šola A. Žnideršiča, po njihovem odločno preveč in sprašujejo se, kaj ima prednost: izobraževanje ali zadovoljivo delovanje osnovnega zdravstvenega varstva.

Je samoprispevek res edina in zadnja možnost za dograditev zdravstvene postaje v Podgradu?

RAZSTAVA • HODNIKOV MLIN

Sonja Munih in njena poezija v barvah

Sonja Munih spada v generacijo mlajših bistrskih likovnikov. Spoznali smo jo šele leta 1993 na razstavi v Domu starejših občanov, kjer je tudi zaposlena. Ne more se pohvaliti z velikim številom svojih del, kar pa ne pomeni, da je njen dosedanj prispevek zanemarljiv. Nasprotno. S pretanjeno tehniko in še posebej z izbiro motivov so pasteli, njena najbolj pogosta likovna govorica, opozorili na obetavnost mlade slikarke, saj smo spoznali dela velike estetske vrednosti, predvsem pa zavirljive izrazne moči. Žal so bila njena dela razstavljena le še v Ljubljani.

Tudi tokratna razstavljena dela, pravzaprav gre za vsebinsko zaokrožen ciklus, nas popeljejo v podoben svet, kot je bil predstavljen že na prvi razstavi. Z devetih pastelov nekoliko večjih formatov, nas pritegne velika barvna uravnovešenost in harmoničnost. Pri vseh razstavljenih slikah dominirajo mehki odtenki nežne rožnate barve, ki prehajajo preko modrikastih tonov v rahlo nakazane sive tone. Paleta se s tremi barvami skorajda konča. Nikjer ni ostrih

poudarkov. Zato iz slik Sonje Munih veje sanjski svet poezije, brezčasnosti in irealnosti, pa tudi svet vere v življenje, ki se mu je kljub vsemu vprašljivemu in nedorečenemu posvetila optimistično. Nabožnost, ki podzavestno sili iz skoraj vsake slike, se udejani v *Snemanju s križa*, sliki, ki simbolično ponazarja ves njen sedanji opus in tematiko, ki so jo slikarji naše civilizacije neštokrat obravnavali in jo čutimo kot odrešitev, z upanjem ... Prava hvalnica lepoti živ-

ljenja je izpeta v sliki *Ob vodi*. Morda je edino izjemo zaznati pri *Maskah*, kjer so oči - ogledalo človeške duše - (kakšna neznanka?) - nakazane z najbolj ostrimi in presunljivimi potezami. Vendar se že v naslednji sliki - *Slovesu* - kljub poudarku, že umirijo.

Sonja Munih je umetnica, o kateri ne gre dvomiti v njeno humanistično naravnost, ki se zrcali bodisi preko njene poklicnega dela, pa tudi ob komuniciranju s pomočjo likovnega izražanja. Ob vseh njenih aktivnostih se vprašamo, kje je bolj koristna in uspešna. Zdi se, da pri obojem. Zato že nestrpno pričakujemo njeno naslednjo razstavo za katero upamo, da bo na ogled publiki in kritikom tudi v drugih krajih slovenskih krajev.

Dimitrij Bonano

Sonja Munih se je pred razstavo v Hodnikovem mlinu predstavila na skupinski razstavi v Jelovškovi galeriji (Ljubljana, 1979), v galeriji Kormoran (Ljubljana, 1993) in v Domu starejših občanov (Ilirska Bistrica, 1993). Razstavo, ki je bila odprta v soboto, 6. maja, si lahko ogledate do 6. junija 1995. NA SLIHAH: Maske, pastel, 50 x 72 cm (zgoraj) in Prebujanje, pastel, 50 x 72 cm, 1995 (spodaj).

Vrtinec, pastel, 48 x 70 cm, 1995

Dotik, pastel, 50 x 72 cm, 1995

RAZSTAVA • GALERIJA NA VIDMU

Šelestenje morskih globin

Alma Dujmović izraža svojo ustvarjalno naravo in umetniški pristop na slikarski način. S prefinjeno senzibilnostjo in smislom za realistične poetične ustvarja mehko ozračje, v katerem je čutiti vonj morskih globin. Njena slika pleksen umetniški pojav, v katerem se na sintetičen način spajajo vsebine in izražanja, in definirati vsebino prizora s prepoznavnim slikarskim konceptom.

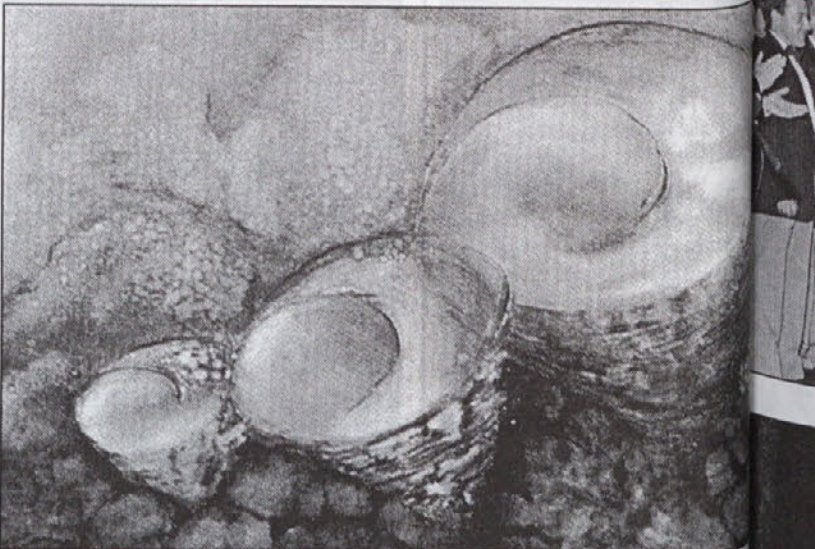
Slikarka ne slika z iskrivimi barvami, niti z dinamičnimi potezami čopiča, temveč natančno, z umerjeno zadržanim tonskim izražanjem. V kontekstu abstraktnosti celote rešuje v široko zastavljenih planih nevtralne barvne ploskve in nekoliko tanjše črte, s katerimi dopolnjuje strukturo forme in utrjuje njeno zasnovano. V teh detajlih se pojavljajo oblike bogatega in razigranega življenja pod morjem. V okviru asociativne pikturalne rešitve poudarja ovalne oblike, znotraj katerih naslikata detajl. Forma - detajl na sliki pridobi samostojnost delovanja in motivni pomen. Umetnica ustvarja slike, kot narava gradi svoje oblike, vendar se z njo ne morejo primerjati, saj so motivi na njenih slikah prepojeni s čustvi in nosijo v sebi brezčasnost. Paleta je razsvetljena, plastična celota pa definirana na izključno pikturalen način.

Slike Alme Dujmović nosijo atmosfero pastoralnega, ki izhaja vanja v moč lepega. Ta estetična buje verovanje v klasično sliko, ki temelji na principih delovanja elementov.

Likovni elementi na teh slikah niso v inferiornem odnosu glede na ilirski ve iluzije o predmetu. Slike so razte funkcije v odnosu na predmet, so namenjene likovnemu doživljanju dalca. Njihova funkcija je humanistična. Zdi se nam, da je humanistično, če od neško sporočilo njenih slik zlahka znano.

Slikarka Alma Dujmović v subtilno postavljenih barv, ki pa produkcija resničnih tonov v naravnira subjektivno doživetje, s kateri za svojo senzibilnost.

Biserka Smoljan

Alma Dujmović se je rodila leta 1958 v Pulju. Od zgodnjega otroštva delala in dela na otoku Krku, od koder je po poreklu. Študirala je na Akademiji umetnosti v Sarajevu in diplomirala na njenem pedagoškem oddelku. Kot likovne vzgoje se je vrnila na otok Krk in je od leta 1985 član Hrvaškega likovnih umetnikov. Udeležila se je številnih likovnih kolonij doma in v petek, 12. maja, je njeno delo predstavil Franc Dolgan iz Ilirske Bistrice. Turnem programu pa sta s sopilami nastopila Emil Braut in Izidor Mirošević. Šestnajsta samostojna razstava Alme Dujmović je bila odprta do 27. maja. NA SLIKI: Vtroje, olje na platnu, 60 x 46 cm, 1995

KONFERENCA ZVEZE KULTURNIH ORGANIZACIJ IL. BISTRICA

Ljubiteljska kultura še vedno diha

Zveza kulturnih organizacij Ilirska Bistrica se je morala po uvedbi nove lokalne samouprave in nekaterih državnih aktov, ki krčijo neinstitucionalne kulturne dejavnosti, prilagoditi spremenjenim razmeram, saj je zadnja leta močno zaznamovala življenje v občini in tako upravičila svoj obstoj. Predstavniki društev so v sredo, 10. maja, izvolili novo 11-člansko predsedstvo, ki mu bo štiri leta predsedoval Frane Gombač, sprejeli nov statut, potrdili finančno poročilo za preteklo leto in si okvirno zastavili delovanje v letu 1995. Na konferenci je bilo s strani Komornega dekleškega zbora Ilirska Bistrica in Moškega pevskega zbora "Dragotin Kette" slišati nekaj pripomb o premajhnih sredstvih, ki sta jih zbora prejela za svoje delovanje v preteklem letu. Novo predsedstvo bo na svoji prvi seji izvolilo še tajnika, edini kandidat pa je Dimitrij Bonano.

Čeprav se je ZKO Ilirska Bistrica otepala z najrazličnejšimi težavami, od finančnih do prostorskih, je program dela za leto 1994 v celoti izpolnila in bo v prihodnosti delovala podobno kot doslej. Še naprej bo skrbela za 19 kulturnih skupin iz vse občine. Nudila jim bo strokovno ter organizacijsko pomoč in opravljala "naloge širšega pomena s

kulturnim posredništvom, izobraževanjem in založništvom." Izvajala bo kulturno-izobraževalne programe za mlade, skrbela za nekatere objekte, organizirala kulturne prireditve in se povezovala z Glasbeno šolo Ilirska Bistrica, Domom na Vidmu, Knjižnico Makse Samsa, s Slovenci na Reki in v Opatiji, s pobrateno občino Devin-

Nabrežina in z begunskim celotnim Trnovem. Pičla sredstva iz občinske proračuna za kulturo ji bodo tudi letos omejevala izvedbo njenih ciljev, med katerimi izstopa občinska revija pevskega zbora, turne prireditve na Bistriških Premskih srečanjih, ogledi gledaliških predstav, otroški ex tempore, dihlitaratov Primorske, novole, cert itd.

Kultura je v ilirskobistriški občini vedno samo domena nekaterih pravih, se, da ima Dimitrij Bonano po pravi: "Meščanskega sloja, pečat mestnemu življenju, skozi zato tudi takšen odnos nekaterih ture. ZKO je v nenehnem 'boju' cami, po drugi strani pa se bo rabniki' kulturnih storitev. glasbene prireditve kažejo prav stanje 'duha' v naši občini. bo še veliko truda, da bomo stece postavili na tako raven, ra dosega kraj blizu meje se v bližini nahajajo pomembna in gospodarska središča."

ZBOROVSKO PETJE

Slavnostni koncert
"Kettejevcev"

no občinstvo, zbrano v veliki dvorani Doma na Vidmu, je bilo v soboto, 19. maja, vsekakor priča izjemnemu dogodku, saj je malo amaterskih zborov, ki tako častljivo obletnico. Jubilejni koncert ob 30-letnici Moškega zboru "Dragotin Kette" se je začel s Kettejevo Na trgu, ki je pomenila praznovanje za okoli petnajst izvedenih skladb avtorjev J. P. Gallusa, A. Foersterja, J. S. Bacha, U. Vrabca, V. Mihelčiča itd. Da je bil koncert zares svečan so bili pevci, pevovodja Evgen Prinčič, voditeljica Tadeja Fatur, predsednik zborovskega petja Franc Gombač, župan Stanislav Prosen in nekdanji pevci zborov, ki so se na koncertu pomešali s slavljenici in skupaj zapeli še nekaj pesmi. Najavljenih gostov, ki so se pridružili pevskemu zboru "Fantje izpod grmade" iz pobratene občine Nabrežina, ni bilo, vendar to ni zmanjšalo dobrega razpoloženja nastopajočih in poslušalcev.

Glavni pokrovitelj koncerta je bila Občina Ilirska Bistrica in župan Stanislav Prosen. Prosen je med drugim dejal, da obletnica vzbudi v človeku celo spominov, ki ga pripravijo, da o našem zgodnjem življenju razmisli. Ker se je na Bistriškem ob 30-letnici zborovskega petja, se prav s petjem na Bistriškem začel način spominjamo leta 1864, ko je vse skupaj začelo in se nadaljuje danes. 30-letnica MPZ "Drago-

tin Kette" po njegovem daje kulturnemu življenju v občini svojevrsten pečat in zagotavlja, da se bo pelo še naprej.

"Kettejevci" so med koncertom in po njem sprejemali številne čestitke posameznikov, kulturnih društev, zborov, šol itd. Predsednik Marjan Pirih se je v imenu zborov zahvalil vsem pevovodjem za njihovo požrtvovalno delo in

odpovedovanje, v zboru pa se je v treh desetletjih zvrstilo toliko pevcev, da se ni mogel vsem še poimensko zahvaliti.

Za dosežke na področju zborovskega petja Zveza kulturnih organizacij Slovenije že vrsto let podeljuje zlate, srebrne in bronaste Gallusove značke za določeno dobo aktivnega zborovskega petja. Predsednik ZKO Franc Gombač je "Kettejevcev" pripel 10 bronastih, 8 srebrnih in 6 zlatih Gallusovih značk, ki so jih za več kot 25-letno zvestobo in ljubezen do zborovskega petja prejeli: Alojz Fatur, Janez Mizgur, Marjan Pirih, Zorko Šajn, Leo Šircelj in Aleksander Ternovec. Za 50-letno petje ne podeljujejo priznanj, sicer bi ga dobil tudi Drago Muha, ki že od konca druge svetovne vojne prepeva v pevskih zborih, pri "Kettejevcih" pa je že od vsega začetka.

MPZ "Dragotin Kette" je s pomočjo Občine Ilirska Bistrica ob jubileju izdal tudi knjižico z naslovom "Stoletna tradicija zborovskega petja na Bistriškem". Že podnaslova sta dovolj zgovorna, saj pričata o tem, da so hoteli člani uredniškega odbora, ki so zbrali gradivo in ga pripravili za objavo, na enem mestu obeležiti tudi 50-letnico organiziranja petja po II. svetovni vojni in 30-letnico "Kettejevcev". Vojko Čeligoj se je posvetil začetkom pevstva in pevske tradicije na Bistriškem, Dimitrij Grlj je raziskal obdobje organiziranega petja od konca II. svetovne vojne do leta 1965 in tri desetletja "Kettejevcev" ter bogastvo pevskega izročila na Bistriškem, Tomo Šajn pa je sodeloval z Dimitrijem Grljem pri prikazu zgodovine "Kettejevcev" in samostojno obdelal slovensko pesem v času fašizma. Besedilo je opremljeno s fotografijami in posnetki dokumentarnega gradiva, zapisi iz kronike, seznami nastopov in vseh pevcev, ki so kdajkoli zapeli v njegovih vrstah. Za prijetno zunanjo podobo knjižice je poskrbel Romeo Volk.

Pri organizaciji jubilejnega koncerta so "Kettejevcev" z materialnimi prispevki priskočili na pomoč: S.A.N.N. d.o.o. Knežak, Gostilna Marija in Zvonimir Radoš, Mlinotest-Pekarna Ilirska Bistrica, Okrepčevalnica Trnovo - Peter Urbančič, Pink Floyd, Market Berni, Ilirska Bistrica in GA Commerce. Vsem se najlepše zahvaljujejo!

(Foto: M. Maraž)

NOVOSTI V KNJIŽNICI

Leposlovje za odrasle

Indijanski pet stoletij; Luthar, O.: Med kronologijo in fikcijo; Tratnik, V.: Čarovnice; Blinkhorn, M.: Mussolini in fašistična Italija; Geary, D.: Hitler in nacizem; Volitve in politika po slovensko; Družinska enciklopedija Guinness; Med medicino in literaturo; Poslovni slovar; Ribičič, C.: Siva tipka 047; Divjak, M.: Šola, morala, cerkev na Slovenskem; Churchill, W.: Velike bitke druge svetovne vojne; Pochert, I.: Dela v hiši; Bučar, F.: Ujetniki preteklosti; Rose, C.: Umetnost učenja; Casson, H. W.: Umetnost govora; Mužević, B.: Energija piramid; Bentley, J.: Albert Schweitzer; Hederih, D.: Kvizi in uganke v šoli; priročnik za učitelje; Lorber, J.: Zemlja in luna; Brown, P.: Florence Nightingale; Nicholson, M.: Mahatma Gandhi; Brown, P.: Oče Damjan; Dimic, V.: Električna iz jedrskega elektrana; Šmitek, Z.: Srečavanja z drugačnostjo; Schindler, R.: Kaj je trip, Mija? (pou-

čna slikanica o mamilih); Zupančič, Z.: Mali vedež retorike; Obremenitve osnovnošolcev: posledice in vzroki; Bavdek, S. V.: Šah: igra in razvedrilo; Gospodarjenje z odpadki; Pot v sožitje; Kemija: zakonitosti in uporaba.

Leposlovje za mladino

Suhodolčan, L.: Skriti dnevnik; Cankar, I.: Moje življenje; Kosmač, C.: V gaju življenja; Disney, W.: Pepe in gondola; Pšenica najlepši cvet: slovenska ljudska pravljica; Mareličin sin: japonska pravljica; Povodni mož: slovenska ljudska pravljica; Milčinski, F.: Zlata hruška; Stupica, M.: Čudežno drevo; Vincent, G.: Lovro in Matej; Hasler, E.: Mesto cvetja; Novak, B.: Otroci z našega dvorišča.

Strokovna literatura za mladino
Muck, D.: Blazno resno popolni; Okolje in ekologija.

TEKMOVANJE MLADIH HARMONIKARJEV

Uspešen nastop domačih
v senci Vrhničanov

Na 4. tekmovanju mladih harmonikarjev Primorske, ki ga je po odpovedi GM "Marij Kogoj" iz Trsta, osrednje glasbene ustanove Slovencev v Italiji, zaradi finančnih težav že drugo leto zapored organizirala Glasbena šola Ilirska Bistrica, je nastopilo v osmih kategorijah 34 tekmovalcev, 28 solistov in 6 skupin (duo in kvartet harmonik). V soboto, 20. maja, so najbolje ocenjeni harmonikarji po tekmovalnem delu nastopili še na večernem koncertu, prvi med njimi pa je bil prav Bistričan Ivan Surina, ki je prejel najvišjo oceno v I. kategoriji (tekmovalci rojeni leta 1984 in mlajši). Pod budnim očesom mentorice Mirjam Jaksetič Dolgan je zaigral skladbo T. Schluncha Kocke, Vrtavka, na tekmovanju pa si je v III. kategoriji (letnik 1980 in mlajši) tretjo nagrado priigrala še domačinka Alenka Lukač.

Tekmovanje mladih harmonikarjev Primorske je namenjeno odkrivanju izrazito nadarjenih učencev, usmerjanju nadarjenih učencev v nadaljnje šolanje, omogočanje najboljšim učencem sodelovanje na koncertih, radijskih in televizijskih snemanjih ter izmenjavi pedagoških izkušenj.

Ravnatelj Glasbene šole Ilirska Bistrica Lazlo Balazs je poudaril, da je kvaliteta instrumentalistov v primerjavi z lanskim letom zrasla - tekmovalci iz sedmih glasbenih šol (Ajdovščina, Cerknica, Nova Gorica, Izola, Koper, Vrhnik in Ilirska Bistrica) so pokazali slišen

napredek, čeprav bodo ostali morali še veliko vaditi, da bi dosegli učence Glasbene šole Vrhnika, saj so vsi Vrhničani prejeli nagrade in priznanja, med njimi tudi najbolje ocenjeni Franc Malavašič, ki je za svoj nastop prejel oceno 94,34. Podobni rezultati so na tekmovanjih velika redkost.

Glasbeni šoli Ilirska Bistrica se je zahvalil tudi Borut Logar, predsednik Zveze primorskih glasbenih šol. Za prihodnost mladih primorskih glasbenikov se po njegovem ni treba bati, ker za to skrbijo prizadevni pedagogi in učenci z vsakodnevno vztrajnostjo.

Mentorica Mirjam Jaksetič Dolgan s svojima varovancema Alenko Lukač (levo) in Ivanom Surino (desno)

OBVESTILA

PREDSTAVA

petek, 2. junija, ob 19. uri
DOM NA VIDMU
Nastop dramske skupine
OŠ Dragotina Ketteja

RAZSTAVA

petek, 16. junija, ob 20. uri
GALERIJA NA VIDMU
Odprijetje retrospektivne kiparske razstave
Erika Lovka iz Postojne
Njegovo delo bo predstavila Polona Škodič

NABOR '95

sobota, 3. junija, ob 11. uri
NA PLACU
Zaradi predstavitve okrašenih vpreg bo
Cankarjeva ulica zaprta za ves promet
od 8. do 14. ure.

KONCERT

sreda, 7. junija, ob 19.30
DVORANA GLASBENE ŠOLE
Zaključni nastop učencev
Glasbene šole Ilirska Bistrica

GLASBA, PLES

petek, 9. junija, ob 20. uri
ŠPORTNA DVORANA
OŠ A. ŽNIDERŠIČA
"POGLEJ IN ZADENI"

LITERATURA

nedelja, 18. junija
PREMSKI GRAD
IX. PREMSKA SREČANJA
ob 15. uri - okrogla miza
ob 18. uri - literarni večer

KONCERT

nedelja, 18. junija, ob 17. uri
OSNOVNA ŠOLA KNEŽAK
XIV. OBČINSKA REVIIJA PEVSKIH ZBOROV

KONCERT

petek, 23. junija, ob 10. uri
DOM STAREJŠIH OBČANOV
II. STAREJŠIH PEVSKIH ZBOROV
SOCIALNIH ZAVODOV SLOVENIJE

Leposlovje za odrasle

Indijanski pet stoletij; Luthar, O.: Med kronologijo in fikcijo; Tratnik, V.: Čarovnice; Blinkhorn, M.: Mussolini in fašistična Italija; Geary, D.: Hitler in nacizem; Volitve in politika po slovensko; Družinska enciklopedija Guinness; Med medicino in literaturo; Poslovni slovar; Ribičič, C.: Siva tipka 047; Divjak, M.: Šola, morala, cerkev na Slovenskem; Churchill, W.: Velike bitke druge svetovne vojne; Pochert, I.: Dela v hiši; Bučar, F.: Ujetniki preteklosti; Rose, C.: Umetnost učenja; Casson, H. W.: Umetnost govora; Mužević, B.: Energija piramid; Bentley, J.: Albert Schweitzer; Hederih, D.: Kvizi in uganke v šoli; priročnik za učitelje; Lorber, J.: Zemlja in luna; Brown, P.: Florence Nightingale; Nicholson, M.: Mahatma Gandhi; Brown, P.: Oče Damjan; Dimic, V.: Električna iz jedrskega elektrana; Šmitek, Z.: Srečavanja z drugačnostjo; Schindler, R.: Kaj je trip, Mija? (pou-

čkovna literatura za odrasle
Belčič, I.: Julijske Alpe. Bohinjske go-
linar, B.: O organiziranju dela v pi-
Mediterran v Sloveniji; Kritika cen-
ma; Lillehammer 1994; Pečjak, V.:
na psihologija; Tomori, M.: Knjiga o
ni; Aristoteles: Nikomahova etika; Ule,
ntyre, A.: Kratka zgodovina etike; Ule,
emelji socialne psihologije; Jančar, M.:
a."

Demokracija in neenotnost

Čas hiti, pravzaprav drvi in prehiteva samega sebe. Marca meseca smo se oblačili poletno, večino maja pa uživali v pravem jesenskem "fajhtu". Tudi potres smo doživeli. Marsikdo je reagiral tako, da je ves prestrašen bežal iz hiše na plano. Še kar množičen pojav sploh ni gnil televizijskih komentatorjev, ki so nas v večernem dnevniku prepričevali, da vse skupaj ni nič posebnega, da gre za na Bistriškem povsem normalen pojav, skratka, da gre za skoraj omembne ne-vreden pojav. Verjetno bi nam po glavah morali padati "cegli" in "kupe", da bi nam priznali kolikor toliko originalno zamisel narave.

Je pa bilo v obdobju meseca ljubezni zelo živahno. Proslave so se kar vrstile. Hit tega časa so bile seveda tiste ob 50-letnici ... V Bosni so jo doživljali nadvse delovno - streljaje. Angleži so uprizorili show, Rusi so korakali ... In pri nas? Bila nas je ena sama demokracija in neenotnost. V Cankarjevem domu je bilo hvaležno občinstvo deležno kulturnopolitične prireditve z govorom in ostalimi pritklinami. To je bila seveda varijanta, ki ji je vodil naš predsednik. Naslednji dan, v nedeljo, je potekala še druga slavnost, ki je tudi spadala v varianto "A". Prvi del tega programa, ki je potekal na parkirišču pred našim parlamentom sem krepko zamudil, zato se bom tokrat nekoliko dlje pomudil pri zaključku. Že napis Triumf, tako se je glasil naslov prireditve, je obetal nekaj veličastnega. Kaj? Tega še zdaj nihče ne ve. Morda je bil Triumf uma. Ko beremo različne komentarje, nam seveda ne preostane nič drugega, kot verjeti, da gre za Triumf volje, za naslov torej, ki izhaja iz srednjeevropske pobude izpred kakih 65 let, nastale v Münchenu. Vrnimo se na prizorišče dogajanj. Skromnoveličastnega značaja je prikazovalo na in nadzemeljska naravna in druga bogastva cele Slovenije. Lipico, kraški dragulj, so predstavili z njenim najimenitnejšim delom - nasutim peskom, po katerem so potem naprej, nazaj, poševno, hitro ... stopicali lipicanci. Naše Alpe je ponazorila bližnja stolpnica. Vrli alpinisti, ki so po njej plezali, niso razbili nobenega okna. So pa s svojimi mladimi telesi oblikovali črko V, kar je bila med World War II kratica za Victorio - zmago. Nebo, ki ni bilo imitacija ampak original, so parali Kacinovi avioni in helikopterji, padalci pa so bolj ali manj mehko pristajali na preprogi, ki ji je bila dodeljena vloga značilnega slovenskega travnika. Vse to se je dogajalo pred tam prisotnimi gosti in spoštovanimi gledalci ter dragimi gledalkami pred televizijskimi sprejemniki.

Za trenutek sem na vrhu stavbe zagledal nekaj zelo lepega. Bila je to miss Slovenije, leto izdelave približno 1973, leto izbora 1993. Prestrašil sem se ob misli, da jo bodo morda pahnili dol, kakor so to počeli nekdanji z devicami na Havajih ali Popocatepetlu. Zgodilo se ni nič hudega ... Na koncu zemljepisnokulturne prireditve smo lahko občudovali vrsto zelo medaljiranih očakov, kako so zadovoljno odhajali. Vse je bilo naj, naj. Če bi na prizorišču uredili še griček, ga pobelili z umetnim snegom in spuščali po njem smučarje, bi se slavje lahko poimenovalo v Kako naš Janezek vidi NOB, kajti očitno je, da so bili avtorji vsega skupaj mladi ljudje, ki jih ni "priviligirala" današnja "ablast".

"B" varianta praznovanja je potekala pod taktirko gospoda Peterleta. To pa zato, ker ni priznal teorije, da domobranci niso prispevali enakega deleža v razvoju slovenske narodne glasbe, zato jo je s svojimi prijatelji udaril po svo-

je. Mogoče pa bi le bilo dobro, da bi kljub temu, da ga motijo nekateri, ki so okrašeni s prevelikim številom medalj, nekdanji partizani namreč, pomislil tudi na tiste z eno ali dvema odličjema, ki si takega odnosa niso zaslužili. Tako gremo vsi skupaj naprej dvotirno, kar je bolj stabilno. Televizija Slovenija je v svojem udarnem terminu posvetila obema variantama enako dolg čas: 4 ure, 20 minut, 14 sekund in 6 desetink sekunde.

Za trenutek se pomudimo pri neljubem presenečenju, ki nam ga je priredila naša centralna oblast. Za koliko zanimivih in razburljivih trenutkov nas je prikrajšala, ko je prepovedala uraden in prijateljski obisk poglavarja avtokefalne cerkve iz Beograda?! Čeprav je bila naša turistična agencija Ju & Ju pripravljena organizirati obisk Ljubljane in ogled mitinga sprave ter ponovnega prijateljstva med vsemi nekdanji vojskojoci se v Kosovski bitki, je naša izvršilna oblast menila, da se omenjeni gospod ne obnaša nič kaj avtokefalno, ampak da trosi preveč blata na druge. Zato tudi vladina prepoved in zmanjševanje deviznega priliva od nešteti turistov iz tujine, kar bo v končni fazi inflatorno vplivalo na naš proračunski memorandum in destabiliziralo vse napore naše vlade, ki se nenehno trudi pri ozdravitvi našega gospodarstva, naših upokojencev in učiteljev.

Je pa Jana zanimiv "cajteng". V nekem članku sem zasledil nekaj misli škofa iz Maribora, katerega kraljestvo pa ni Mariborska škofija. Priporočam vam, da si tisti članek preberete, saj gre za mnenje človeka, ki prihaja s severa in so zato nekateri pogledi nekoliko protestantski, a zanimivi. Konec koncev tudi papež ne prihaja z juga.

Kultura. Izvedeli smo, da je gospod direktor Cankarjevega doma v New Yorku "neznankolikokrat" obiskal Madame Z ali "femme fatale" za našo bistriško kulturo. Na podlagi teh stikov smo Slovenci deležni razstave številnih serijsko izdelanih vrčkov, ki izvirajo od samega Pik asa. Ko sem vodstvo Cankarjevega doma vprašal, koliko bi stalo gostovanje komedije iz njihove "produkcije" v Ilirski Bistrici (Ivo Ban in Polona Vetrih v delu Ob letu obsorej) so mi odgovorili, da je akcijska maloprodajna cena samo 3600 DEM. Verjetno je v to število vključena tudi cena vstopnice za letalo do Amerike in nazaj.

Zdaj pa k dogodkom iz naše ožje domovine. Viri za nove prigode so neizčrpni. Veliko jih izhaja še iz časov, ki sovpadajo z gradnjo zadržinskih domov, pa kulturnih domov, domov igre in dela alias vzgojnovarstvenih ustanov alias otroških vrtcev, vzgojnoizobraževalnih ustanov ali osnovnih šol, kmetijskih zadrug ... To je bilo obdobje, ki je sledilo eri "konzumiranja" trumanovih jajc, titove torte in vzklikanja parol kot Živel fizikalni dan - vseljudski praznik in čas znamenitega pregovora Kultura in prosveta ..., ki je z izgradnjo socializma prešel v rek Klobase, krompir in repa - to naša bo osveta. Slednje vodilo je v nekoliko bolj moderni obliki prevladujoče tudi dandanes. Najprej novice iz Jelšan. Iz zgoraj opisanih razlogov se danes ne morejo odločiti o imenu namenu stavbe, kjer je sedaj industrijski obrat in so nekdanji v njem igrali na tamburice, jaz pa s Feniksi za ples. Upam, da Jelšancem hiše, ki so jo sami zgradili, ne bo treba odkupiti ..., kar se lahko zgodi Bistričanom, ki bodo mogoče morali odkupiti svoj SD (Sokolski dom) od sedanjega lastnika - Športne unije Slovenije. Kako je z Domom na Vidmu? Hvala. Vse v najlepšem redu ... Ni ga

treba odkupovati, ker je od ministrstva za obrambo (do delitvene bilance). Sedaj ga je dobila v najem naša občina in ga je dala v podnajem državljanu Republike Slovenije bistriškega porekla, ki ga je dal v pod-podnajem pod-podnajemnikom. Samoumevno je, da so Cankarjev dom Ljubljancem podarili vsi Slovenci in se s podobnimi problemi ne ukvarjajo. Bistričani ne pričakujemo, da nam bo ministrstvo Dom na Vidmu podarilo, saj vemo, da nismo za njegovo zgraditev prispevali nič, ker so naši denarci pač šli v druge namene. Katere? Se ne vidi.

Karakterističen in ne edini primer vseplošno tranzicijskega obnašanja so Ve-

zenine. Prva faza: gara se vedno bolj, plače pa so nižje in nižje. Potem počí. Pričakovanje: firma bo verjetno napredaj po ceni, ki je po konkurenčnosti primerljiva s cenami na tržaškem Ponterosu. Navali narode! Kupci bodo verjetno državljani Republike Slovenije iz obalnega območja.

Smo že v Trnovem, kjer je plakat pod Kmetijsko zadrugo vabil dolge dni in noči naravnost v trgovino. Napis na plakatu: Sesalec. Radovednost mi ni dala miru. Svoj avtomobil sem ustavil na parkirišču Sama jama pred Agrino in vstopil. Na neki polici sem zagledal sesalnik za prah. Od sesalcev pa same homo erectuse, imenovane homo sa-

piens. Karakterističnega tranzicijskega obnašanja nisem opazil.

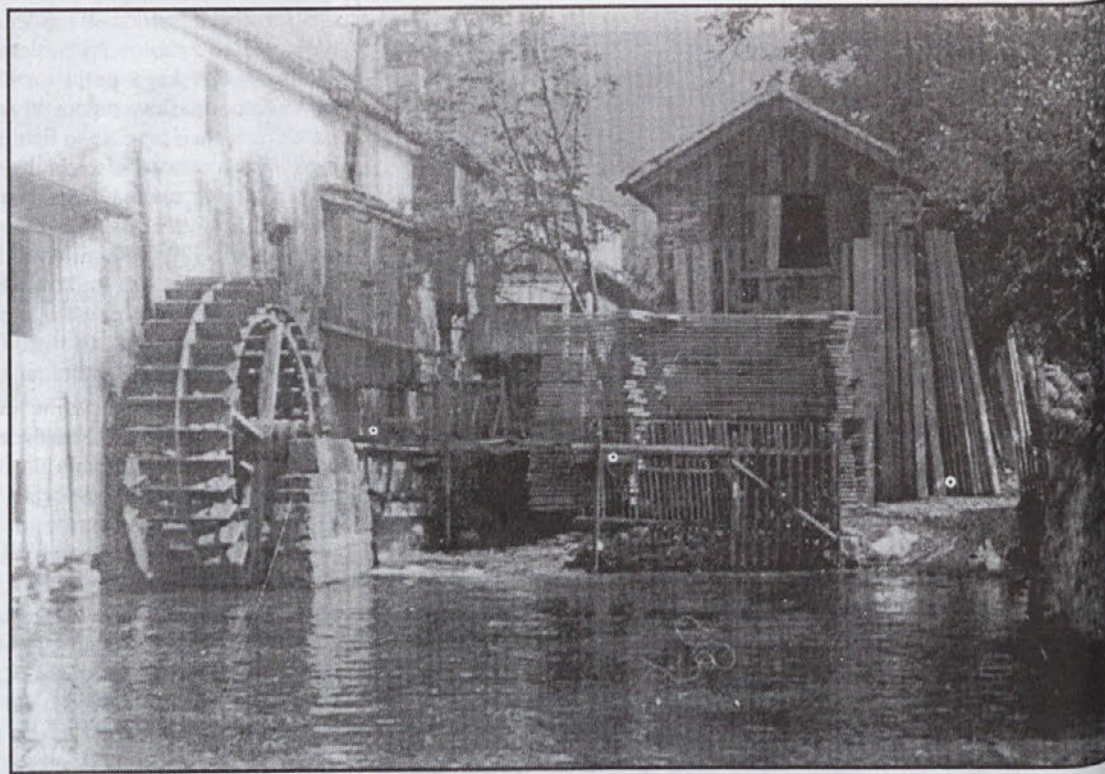
Zelo me je osrečil zavitek vašega topljenega sira Hello Toni. Načeloma ni bilo zapisano med drugim tudi, da je polnomastni topljeni sir proizveden iz slovenske surovine. Potem pa sicer daljevanju prebrali še Procesni zbirnik trian Emmental Cheese. Mladost zivisely from finest austrian whey and milk ... Hura, smo že del Avstrijskega mleka iz roma Evrope.

Živeli tolarji!
Živela Marija Terezija!

Dimitrij

STARE SLIKE PRIPOVEDUJEJO

Idila na Bistrici

Takle je bil pogled z Bilčevega mostu čez Bistrico pred dobrimi šestdesetimi leti. Prav tu se rečica Bistrica v vsem svojem zgornjem toku najbolj razširi. To je bil pravi raj za mlade Gurance, ki jih ledeno mrzla voda ni nikoli motila, da ne bi bredli po vodi, iskali rake pod Guzejvim zidom, lovili ribe na zanko ali kar z jedilnimi vilicami, če jih le ni kdo pregnal. Gradili so čolne in splave ter uprizarjali prave "pomorske bitke". Najbolj korajžni so se celo "tuširali" pod vodnimi koriti, kjer je voda našla vsako špranjo v starih koritih in brizgala v mogočnih curkih po vriščeči otročadi. Za vodo so skrbele številne race in gosi, ki so očistile strugo v vsej njeni dolžini. Niso prizanesle travni bilki ne plevelu in ne koprivi.

Dandanes lahko komaj kaj prepoznamo. Na levi je bila nekoč Ličanova pila z velikim vodnim kolesom ob koncu širokega korita. Tako velika vodna kolesa so bila na Bistrici zelo redka. Zada je bilo za Mehlinovo pilo in mlinom ter Hlistovo žago vsaj še pet vodnih koles. Da so pile delale s polno paro, se lahko prepričamo tudi s pomočjo slike, na kateri je obilo sveže razžaganih desk, pokončno naslonjenih na Mehlinovo pilo in visoka kopa desk zloženih v "vinkel", novo in največjo igračo guranske mularije. "Vinkel" je bil neosvojeni grad, utrdba in skrivališče, pa tudi mesto tajnih dogovorov domačih kratkohladičnikov. Vinkelniki so bili na vseh pilarskih dvoriščih in so ponujali nešteto možnosti za igre, pa tudi za silne bitke med "dulanci" in "guranci".

Na skrajni desni strani slike se še kaže rob ploščadi perišča, kjer so bile tri velike kamnite škrlji, na katerih so domače

gospodinjice izpirale perilo v vseh letnih časih. Posebno pozimi so odhajale domov s krvavo rdečimi premraženimi rokami. Pogosto so na perišče prihajale tudi ženske iz pivskih vasi, ki so pripeljale perilo na vodo kar z obloženimi vozovi.

Čas je naredil svoje. Kot da bi porednež, ne le s slike, temveč iz žive podobe, počasi in vztrajno odstranjeval vse, kar je prav tej podobi dajalo njeno vsebino in lepoto. Prvo je bilo sredi tridesetih let na udaru prav slikovito dvojno kolo Ličanove pile. Napredek in sodobnejša tehnika sta ponudila boljšo rešitev. Najprej so jo uvedli in preizkusili v mlinu pri Hodnikovih na placu. Obnesla se je in marsikje so z njo zamenjali počasna lesena vodna kolesa.

Nekdanje idile z današnje stare slike ni več. Pa tudi nove idile ni moč zaslediti.

Vojko Čeligoj

NAGRADNO VPRAŠANJE

Ličanovo leseno vodno nadomestila sodobnejša tehnika na naprava. Tokrat vas spodbujamo po njenem imenu. Prva nagrada, ki nam bo sporočila pravo napravo, bo eno leto brezplačno prejemala naš mesečnik.

ODGOVOR

V aprilski številki smo vas spodbujali po vsaj štirih imenih preteklosti naselja na zapadni strani Ilirske Bistrice. Večina vas je slabo razumela vprašanje, nismo prejeli nobenega pravega odgovora. Šlo je za Trnovo, Našeje smo še ostalih osem: Dornegg, Dornech, Trnovo pri Bistrici, Trnovo na Kranjski, Torre Nova in Torre Nova sterza.

FOLKLORA

VELIK USPEH MLADIH FOLKLORISTOV OŠ DRAGOTINA KETTEJA

Bistr'ški škuôrci

da boste Bistričani presenečeni. Vsaj mi smo! Ko smo se na novoletno prireditvi dobro izkazali, si sploh nismo mislili, da nas bo ta nastop tako visoko. Ob Dnevu upora proti okupatorju smo plesali v Domu mladih. Prisotne smo tako tako razvedrili, da so nas še enkrat priklicali na nastop. Ne boste verjeli, ampak ta nastop nas je zelo opogumil in prvo nagrado za dokaz našega dela smo izkoristili v torek, 16. maja, ko smo se v Cerknici udeležili srečanja otroških folklornih skupin s Primorske in Avstrije.

člani folklorne skupine "Bistr'ški škuôrci" smo se zelo veselili nastopa, saj smo morali žrtvovati veliko truda, da bi se lahko dobro izkazali. V Cerknici je tekmovalo skupin iz Kopra, Pirana, Rakečane in Ilirske Bistrice. Razdeljeni smo bili v dve skupini. V štirih skupinah so plesali mlajši, v štirih pa starejši. Med njimi smo bili tudi mi. V vsaki skupini so imeli najboljšo skupino, ki naj bi šla na državno srečanje. Po končanem nastopu smo nestrno pričakovali re-

zultate in ko so nam povedali, da smo zmagali nismo mogli verjeti. Ko smo prišli domov, nas je čakalo veliko pohval, takoj drugi dan pa smo dobili še eno povabilo za nastop v italijanski Gorici, kjer se bo 3. julija odvijalo meddržavno srečanje folklornih skupin. Obeta se nam še veliko nastopov, toda zdaj nimamo časa misliti nanje, saj moramo vaditi za državno srečanje, ki bo 2. junija v Laškem.

Največ zaslug za omenjeni uspeh ima naš mentor **Romeo Volk**, ki se kar naprej trudi z nami. Tudi zamisel,

"Bistr'ški škuôrci" med nastopom v Cerknici

da smo se odločili za ime "Bistr'ški škuôrci" (narečna beseda, ki v Ilirski Bistrici pomeni ostanek pri žaganju hloda) je njegova. Naš program vsebuje tri plesne: *polko*, *drodljanc* in *zibenšrit*, imamo pa tudi sestavljen program, ki ga imenujemo "Tri za liro" in je star bistrški običaj še iz časov, ko so morali plesalci za vsak ples plačati eno liro.

V 16-članski folklorni skupini "Bistr'ški škuôrci" sodelujemo: **Nina Volk** - harmonika (pionarica), **Romeo Volk** - kontrabas, **Matjaž Vrh** in **Janez Tomažič** sta stražarja, ki skrbita za to, da ne bi plesalci odplesali kakega plesa preveč, saj morajo zanj plačati, **Dejan Vičič** in **Dejan Fabjančič** držita laterni, ostali pa plešemo v pari: **Klemen Vičič** - **Mojca Klanšek**, **Andrej Polšak** - **Maja Škrlić**, **Martin Hrvatinić** - **Nastja Zirnstein**, **Boštjan Bubnič** - **Jride Mršnik** in **Danijel Prpić** - **Andreja Martinčič**. Rezerva je **Katja Smrdelj**. Vsi upamo, da se bomo v Laškem dobro odrezali in da bomo v prihodnosti dosegli še kak uspeh.

Andreja Martinčič

PRVOMAJSKA PRIREDITEV

Prvi maj na Kozleku

živahno in praznično, kot je bilo letošnjega 1. maja na Kozleku še ni bilo na nobenem od danjih 37. prvomajskih srečanjih doslej. Prekrasen sončni dan je zbral na tem našem skoraj metrov visokem vrhu daleč nad tisoč ljudi. Podgorci so prihajali iz doline po svojih stezah, Kozlek vodijo prav iz vsake vasi. Pa ne samo Podgorci in Bistričani, med obiskovalci Kozleka videli tudi planince iz krajev od morja do gorenjskih gora. Bilo je pravo prvomajsko praznično srečanje in prostor pred novo planinsko kočo tik pod vrhom Kozleka skoraj ni mogel sprejeti več ljudi. Med udeleženci so bili tudi štirje planinci, ki so se udeležili prvega izleta na Kozlek leta 1945 - od takrat dalje v PD Snežnik štejejo prvomajsko srečanja na Kozleku. Prisotni so se spomnili pomembnih jubilejev, 50-letnice zmage nad fašizmom in pol stoletja obnove domačega planinskega društva.

Priljubljeni podgorski planinci so se potrudili in se trudili, da bi bilo na Kozleku vsem prijetno. Vsi so števili klopi in mize ter na hrbtih nosili toliko, da so lahko dobro postegli vse. Vodja podgorske planinske skupine **Janez Sedmak**, ki je prisotne pozdravil v imenu gostiteljev, ni skrival ponosa nad opravljenim delom. V letu dni od lanskega odprtja so člani ob rednem nedeljskem dežurstvu poskrbeli tudi marsikaj na izboljšavi koče. Med srečanjem so uspešno gotovo šteje ureditev zajetja dečev in napeljava vode v klet, ob pomoči obiskovalcev pa so znosili še zidake za dograditev planinskega dela ob koči. Predvsem pa so veseli, da njihova nova planinska postojanka od letošnjega prvega maja zvalila na svoj

vrh nad 6.000 obiskovalcev, saj so nedeljski izleti na Kozlek postali že prava navada številnih domačinov.

Da je bilo na Kozleku veselo in prijazno vam bodo radi potrdili tudi vsi tisti, ki so zaplesali pred kočo ob zvokih skupine *Snežnik*. Prav točke te skupine, ki je prvomajsko srečanje na Kozleku izkoristila za predstavitev svoje prve glasbene kasete z izvirnimi melodijami, so bile posebnost tega dne. Poleg njih je Kozlek gostil še domačo pevsko skupino *Vasovalec*, ljudskega godca **Jožeta Škrlija** in glasbeno skupino iz Kastavščine.

Na Kozleku bo živahno tudi v prihodnje. Vse kaže, da bodo prek njegovega vrha speljane tudi nekatere pomembne planinske poti: tako med-

narodna planinska pot, ki pelje od Baltika k Jadranu in bi se po sedanjem predlogu s Snežnika izognila hrvaški meji in čez Kozlek nadaljevala pot čez Brkine do slovenskega morja ter obstoječa spominska pot vezistov in kurirjev, ki naj bi se, med Snežnikom in Brkini, s potjo čez Kozlek izognila mučni hoji po cesti. Očitno bo na Kozleku živahno tudi čez celo leto.

Tekst in fotografija: Vojko Čeligoj

SLIKOVNA KRIŽANKA

SESTAVIL:	M. M.	VODNA ILIJA	MAJHEN OBLAK	NEPRIJETEN OBČUTEK	BELI ŠPORT	ODJAV-LJENJE	KRATICA BIVŠE JUGOSL. VOJSKE	IZRAVNAVA	JORDANSKO PRI-STANIŠČE	
MESTO NA NOTRANJ-SKEM										
VODITELJ OBREDA										
RAYNINA V GORSKEM SVETU										
POŠAST IZ GRŠKE MITOLOG.							EDVARD BENEŠ ČAŠTOVA DRŽAVA			
ANTON ČEHOV			VRSTA TKANINE ZOFA							VULNAR NA FILIPINAH BIVŠI INDIJSKI PREDSEDIK
ČASOVNO OBDOBJE				IZRAELSKA LUKA ANGLEŠKO M. IME				GIBANJE OB GLASBI EMILIJAN ČEVČ		
GLAVNO MESTO STARE BARIKADNIJE					JAVOR				TELEVI-ZIJA RUDI VALENCIČ	
	SLOVEN. PLANINEC (ALOJZI)	NATRIJ	DRŽAVA OD BALTIKU		ANGLEŠKI EKONOMIST DEL ROKA					
RIMSKI CESAR								PRIP. GER-MAN. PLEM. IME FILO-ZOFA RUSA		
INSTA-LACIJA									KRATICA ZA SOMBOR AMER. AS-TRONAVT	
GRŠKA BOGINJA NESREČE				ENAKA YOKALA SVOD NAD NAMI			PARTIZ. ENOTA ANGLEŠKO M. IME			
FRANCE VODNIK			ENAKI ČRNI ČAPKOVA DRAMA			JOSIP JURČIČ BENO ZUPANČIČ			OTILIJA (LJUBK.)	
IRSKA (DRUG.)					UDAY				REKA V ROMUNIJU	
IZRAZITA ČUSTVENA NAVE-ZANOST					MESTO V ALBANIJU				SETEV	
IME RE-ZISERJA REEDA							ŽENSKO IME KOČEK EDVARD	UBITA AM. IGRALKA IME VILASUJA		
					PASTIR BIKOV STENA				OSEBA IZ OTHELLO (DRUG.)	VRSTA BOMBAŽA IN PAPIRJA
					IME TAL. IGRALKE MIRANDE		SLOV. IGRAL. GOJA (FRANCI) DVA PREDOGA			
					MITOL. BIVAL. UMRLJH			OBORO-ZENA KRAJA		

REŠITEV KRIŽANKA IZ 4. ŠTEVILKE (vodoravno):

sončnica • trubadur • rik • ae • etnik • dnina • estrih • ltat • rele • Vale • klinker • Alor • Eero • am • Rem • padavina • icika • Ivo Ban • Turina • rb • Avar • ladjar • rh • dok • irhar • kovinar • lto • Adi • Alamut • Knežak • ža • Radenci • Odin • erar • Talj • Nana • AV • Tkon.

Peka potic in kolačev je mogoče doma za marsikoga ustvarjalna zabava, pripravo dobrega kruha, ki nastaja ob skrbnem upoštevanju poteka dela in občutku za pravo razmerje sestavin, pa smo tudi na Ilirskobistriškem zaradi zahtev modernejšega časa že zdavnaj prepustili poklicnim pekovskim mojstrom. Delavci Mlinotesta-Pekarne Ilirska Bistrica - kruh si služijo prav s peko in prodajo kruha - skoraj vsak dan v letu prihajajo na Cankarjevo ulico 24 zato, da bi bilo na naših mizah vedno dovolj svežega kruha in peciva.

Iz zgodovine

Ilirskobistriška pekarna je bila ustanovljena kmalu po koncu druge svetovne vojne kot obrtno podjetje. Razen kratkega obdobja v petdesetih letih je bila vseskozi v družbeni lasti. V šestdesetih se je združila s podjetjem Mlinotest Ajdovščina in je pozneje doživela nekaj transformacij iz enotnega podjetja v temeljno organizacijo združene dela, pa spet nazaj v enotno podjetje, vse do leta 1992, ko je postala družba z omejeno odgovornostjo. Mlinotest-Pekarna Ilirska Bistrica je danes, poleg pekarn v Kopru, Sežani, Idriji, Tolmini in Ajdovščini, sestavni del delniške družbe Mlinotest Ajdovščina.

Lastninsko preoblikovanje

20. aprila letos je podjetje od Agencije Republike Slovenije za prestrukturiranje in privatizacijo dobilo soglasje za lastninsko preoblikovanje v delniško družbo z okrog 1000 zunanjimi in notranjimi delničarji. Delavci ilirskobistriške pekarnice so si izbrali za lastninjenje družbenega kapitala enega izmed kombiniranih načinov. 32 zaposlenih delavcev ilirskobistriške pekarnice (od tega samo trije v upravi) je svoje lastniške certifikate v celoti vložilo v podjetje s tremi proizvodnimi enotami (pekarna in keksarna s slaščičarno v starem delu mesta, trgovina z živili na Vojkovem drevoredu zraven avtobusne postaje in manjša pekarna v Cerknici).

Proizvodni program

V Mlinotest-Pekarni Ilirska Bistrica zadnja leta spečejo okoli 900.000 kilogramov raznih izdelkov, med katerimi je 22 vrst kruha (pšenični, beli kruh "filon", ki predstavlja okoli 70% njihove proizvodnje, domači in polbeli kruh, "bistriška štruca", "bistriški hlebec", dve vrsti francoskega kruha, dve vrsti kruha pečenega v pekačih ...), 11 vrst enodnevnih slaščic in 3 vrste poltrajnih in trajnih keksov. V slaščičarni in keksarni pečejo rolade, tortice, zavitke ter izredno dobro prodajane čajne kekse, ki jih zaradi premajhnega proizvodnega prostora ne morejo narediti več, čeprav povpraševanje po njih presega ponudbo.

Lastnega voznega parka nimajo - kruh in pecivo razvažajo njihovi zunanji sodelavci s štirimi vozili v zgodnjih jutranjih urah. Vsak dan opravijo od 400 do 450 kilometrov. Sveži pekovski izdelki iz Cankarjeve ulice najkasneje do

8. ure zjutraj dosežejo prodajne police skoraj vseh ilirskobistriških trgovin, svoje izdelke pa prodajajo tudi v nekaterih krajih sežanske, pivške, hrpeljsko-kozinske in cerkniške občine.

Kruh in nekaj vrst slaščic pečejo samo v nočnih urah, medtem ko v dveh dnevniških izmenah pečejo slaščice in piškote. Usoda pekarnice je pač taka, da so zaradi specifičnih zahtev trga prosti samo tri dni v letu.

Investicija za prihodnost

V Mlinotest-Pekarni Ilirska Bistrica so se morali zaradi tehnične in tehnološke dotrajanosti peči in fermentacijskih komor odločiti za njihovo zamenjavo. Že marca so z lastnimi sredstvi in kreditom kupili dve najmodernejši peči s površino 41 m² in dve komori s kontrolirano fermentacijo italijanskega proizvajalca, ki je eden izmed najboljših v Evropi. Ena od fermentacijskih komor je noviteta v tovrstni tehnologiji, saj s pomočjo računalniškega sistema omogoča zaustavitev fermentacije - vzhajanje testa za več ur ali dni. V Mlinotest-Pekarni bodo s ciljem, da bi povečali kvaliteto, količino in ponudbo svojih izdelkov kmalu uvedli tudi postopek peke polpečenih kruhov, kar bo omogočilo pripravo kruha v nekaj urah, za manjše količine pa celo v tridesetih minutah. Zaradi nove tehnike, naročniki se morajo šele privaditi na to novost, bo možno le napolniti pečeno in na temperaturi 4 °C uskladiščen kruh na zahtevo

Kruh od nekdaj spremlja blagi duh

kupca dopeči, kar bo trajalo samo od 7 - 12 minut. Od novega načina peke bodo imeli korist v pekarni in v trgovinah, saj se bodo izognili neprodanim zalogam ali pomanjkanju kruha. Zamenjava peči in fermentacijskih komor ter modernizacija opreme je veljala 16 milijonov tolarjev, od tega je oprema stala tri četrtine vsote, ostalo je šlo za montažo in instalacije.

S poskusnim uvajanjem novih pridobitev so v Mlinotest-Pekarni začeli 21. aprila in približno čez mesec dni naj bi se človek in tehnologija nekako ujele. Investicija, ki je bila posledica zastarele tehnologije in vse večje konkurence, s katero se v zadnjem času srečujejo na vsakem koraku, bo imela za posledico večjo kvaliteto in večjo prodajo njihovih izdelkov. Direktor **Danilo Pugelj** je povedal, da se je prodaja v prvih treh tednih od uvedbe novih peči in fermentacijskih komor povečala za 15 %.

Načrti

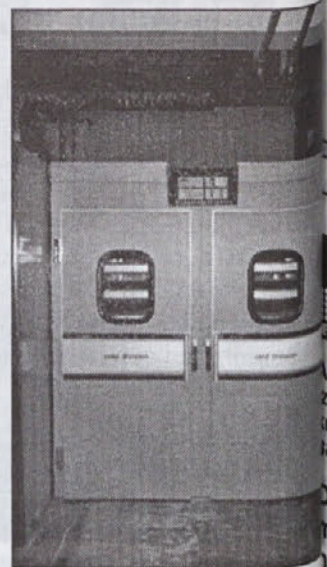
V Mlinotest-Pekarni Ilirska Bistrica se pri omenjeni investiciji ne bodo zaustavili, saj nameravajo v prihodnosti posodobiti keksarno in nadaljevati aktivnosti za preselitev v primernejše prostore, ki bi jim omogočili razširitev obsega proizvodnje.

Premajhna površina stavbe na Cankarjevi ulici 24 in proizvodnja v dveh nadstropjih jim povzroča nemalo težav pri rokovanju s surovinami in izdelki, saj tam ni možna širitev proizvodnega programa, za kar so vsekakor zainteresirani. Pekarna ima v najemu 740 m² površine v eni izmed stavb nekdanje trnovske vojašnice, kjer je trenutno kuhinja in jedilnica begunskega centra. Številni pogovori s pristojnimi na občini in na ministrstvu za obrambo niso dali zaželenega rezultata - nihče jim ne more zagotoviti niti približnega časa preselitve.

Zaradi izgube hrvaškega tržišča, tja so pred vzpostavitvijo državne meje prodali 30% proizvodnje, se v Mlinotest-Pekarni Ilirska Bistrica pripravljajo na peko poltrajnih mešanih kruhov in štirih novih vrst keksov namenjenih tudi kupcem izven Primorske.

Novi parni peči imata v štirih etažah nad in pod pečno površino grobi Bistriški peki segrevajo vodo v ceveh s pomočjo kurilnega olja, peči pa se predelati tudi na plin ali trda goriva. Kruh se peče na temperaturi 250 °C. Peči sta tako dobro izolirani, da temperatura v dvanajstih urah ne pade pod 20 °C, izkoristek energije je torej neverjetno visok. Peči delujeta na iz prejšnjega stoletja, sodobna je le izvedba in tehnologija. Nastavitev temperature, uparilnikov (ko pride testo v peč ga približno 10 sekund zalivajo s paro) i. "schwell" postopek, ki omehča in prepreči pokanje skorje) in čas pečenja enostavna. Mlinotest-Pekarna iz Ilirske Bistrice je tako postala najmodernejša opremljena pekarna na Primorskem.

Fermentacijski komori za vzhajanje kruha z računalniško nastavitvijo temperature in vlage. Pekovski mojstri s pogledom skozi steklo na vratih ali s prikazalnika ugotovijo, kdaj je kruh fermentiral. Kvaliteta kruha se s sodobne tehnologije bistveno poveča - vpliv človeškega faktorja, zlasti notranje temperature je zmanjšan na minimum.

V dveh novih pečeh se že peče boljši kruh.

**Občina
Ilirska Bistrica**

**MLINOTEST
PEKARNA**
Ilirska Bistrica

dekorativne in obstojne
zidne obloge
v imitaciji različnih
vrst lesa

Ilesonit

lesno kemična industrija, p.o.
ilirska bistrica, nikole tesle 11
tel.: 067/41-241, fax: 067/41-433

**transport
terminal**
ilirska bistrica

POLIURETANI
plama

d.o.o.

TRGOVINA
Z GRADBENIM MATERIALOM
PODBEŽE 39 - ZALČI
66250 IL. BISTRICA
tel. 067/82-402, fax: 067/81-285

TRGOVINA "BOŠTO"
BAZOVIŠKA 4a
66250 IL. BISTRICA (za GG)
tel. 067/42-123

NOVO - NOVO - NOVO

Po naročilu izdelujemo:
**POLICE, STOPNICE,
TLAKE, PULTE, SANKE ...
IZ MARMORJA IN GRANITA**

keramika - eleganca - kvaliteta

Suma inženiring d.o.o.
Bazoviška 18, 66250 Ilirska Bistrica
telefon: 067/41-504, telefax: 067/81-042

KSP
ILIRSKA BISTRICA
Prešernova 7

ProVITA®

Inženiring d.o.o.
66250 Ilirska Bistrica
Vilharjeva 27
tel. 067/41-820

TOKLS

Vojkov drevored 14, 66250 Ilirska Bistrica
Najem in prodaja prostorov za:

- proizvodnjo
- skladiščenje
- in pisarne

Informacije: tel. 067/81-188

COMMERCE
GRAFIČNE STORITVE IN TRGOVINA d.o.o.
66250 Ilirska Bistrica

GRAFIČNI ATELJE
IN
UREDNIŠTVO ČASOPISA SNEŽNIK
Bazoviška 40
tel. 067/81-297, fax: 067/41-124

PAPIRNICA - LINEA ART
Bazoviška 19
tel/fax: 067/42-077

PIVKA
perutninski kombinat
Neverke 30
66256 KOŠANA

AKCIJSKA PRODAJA
zredna ponudba zamrznjenih piščančjih
mli za čas spomladanskih piknikov
tamo 250 SIT za kilogram.

Dobite jih na vseh prodajnih
mestih in v naši trgovini
na Kalu.

KOZLEK

PROIZVODNJA - TRGOVINA - STORITVE d.o.o.
Rozmanova 19, 66250 Ilirska Bistrica, tel/fax: 067/41-630

primorje
ajdovščina

ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

CENJENIM STRANKAM NUDIMO:

- vse vrste gradbenih in mizarskih storitev,
- asfaltiranje, montažne hale,
- prodajamo vse vrste betonov, pesek,
- mivko in vse vrste betonskih izdelkov,
- izposojamo gradbene odre in opažni
- material.

PURPLATEX

d.o.o.

Gradišče 51, 66243 Obrov, tel: 066/88-016, fax 066/88-033

Sedežna garnitura: **ŽANA**

BMD INŽENIRING
Ilirska Bistrica

GOZDNO GOSPODARSTVO
POSTOJNA

CENIK OGLASOV

1. cela stran	28 x 35 cm	70.000 SIT
2. polovica strani	28 x 17 cm	35.000 SIT
3. četrtina strani	14 x 17 cm	18.000 SIT
4. osmina strani	14 x 8,5 cm	9.000 SIT
5. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	4.500 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi
in zadnji strani je višja za 30%.
Za večkratno oglaševanje znižamo
ceno po dogovoru.

Pokličite "GA commerce", Bazoviška 40,
Ilirska Bistrica, tel/fax: 067/81-297

Naslov uredništva:

Bazoviška 40, 66250 Ilirska Bistrica,
tel. 067/81-297, tel/fax: 067/41-124

Ustanovitelj: Borislav Zejnullović

Izdajatelj: "GA commerce", Bazoviška 40

Glavni in odgovorni urednik:

Borislav Zejnullović

Uredniški odbor: Dimitrij Bonano, Vojko

Čeligoj, Zdravko Debevc, Franc Gombač,

Ivko Spetič /predsednik/, Sergij Šlenc

Urednik, novinar in lektor: Branko Zidarič

Tehnični urednik: Raymond Fabijanič

Priprava in tisk: "GA commerce" d.o.o.

Ilirska Bistrica

Naklada: 1500 izvodov

